

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2.e

t.a.v. 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Per e-mail: 5.1.2.e

Datum 20 februari 2024
Betreft Woo-verzoek inzake klimaatverandering, klimaatadaptatie en
waterveiligheid m.b.t. de BES-eilanden.

Besluit

Geachte 5.1.2.e ,

In uw verzoek van 14 juli 2022, door mij ontvangen op 11 augustus 2023, heeft u namens Greenpeace Nederland mij verzocht om openbaarmaking van de volledige communicatie omtrent klimaatverandering, klimaatadaptatie en waterveiligheid met betrekking tot de BES-eilanden binnen de Rijksoverheid en tussen de Rijksoverheid en derden vanaf 27 mei 2003 tot heden.

Procesverloop

Op 31 augustus 2023 heeft u bericht ontvangen dat uw verzoek in goede orde is ontvangen. Daarbij is aangegeven dat de beoordeling van uw verzoek meer tijd in beslag neemt dan vier weken, omdat uw verzoek dusdanig omvangrijk of gecompliceerd is, dat het niet lukt daar binnen vier weken inhoudelijk op te reageren en ik hiervoor twee weken extra nodig zou hebben. De uiterlijke beslisdatum is daarmee 22 september 2023 geworden.

Gedurende de behandeling van uw verzoek heeft meermaals contact plaatsgevonden over de stand van zaken en uitloop in doorlooptijden. Per mail d.d. 16 november 2023 is er namens de behandelaar van dit verzoek aangegeven dat de verwachting bestond dat het besluit omstreeks de tweede helft van januari 2024 aan u toegezonden zou worden. Per mail d.d. 6 december 2023 stemde u hier mee in.

Helaas is het niet gelukt om binnen de wettelijke termijn op uw Woo verzoek te beslissen. Hiervoor bied ik u mijn excuses aan.

Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo). De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij deze brief.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

5.1.2.e

T 5.1.2.e

5.1.2.e @minezk.nl

Ons kenmerk

DGKE / 41444824

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek heb ik gezocht in de e-mail inboxen van betrokken medewerkers. Hierbij heb ik gekeken naar alle relevante informatie rondom de hulpvragen van het Openbaar Lichaam Bonaire aan het ministerie van EZK om ondersteuning om een klimaattafel in te stellen, met als resultaat de aanstelling van een kwartiermaker (dhr. Ed Nijpels).

Bij deze inventarisatie zijn 35 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn genoemd in de inventarislijst in bijlage 2 bij deze brief. In deze brief wordt vanaf nu verwezen naar de nummers op de inventarislijst, zodat voor u duidelijk is wat ik per document heb besloten en waarom ik dit heb besloten.

Informatie die valt buiten de reikwijdte van uw verzoek

U heeft in uw verzoek aangegeven over welke aangelegenheid u informatie wilt ontvangen. Een aantal documenten gaat gedeeltelijk of in het geheel niet over de door u aangegeven aangelegenheid en staan op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Deze informatie heb ik daarom uit de documenten verwijderd.

Voor zover het gaat om bijlagen bij documenten, geldt het volgende. Wanneer een begeleidend document zoals een e-mail of een nota wel informatie bevat die binnen de reikwijdte van uw verzoek valt, maar de bijlage in zijn geheel niet, geef ik de bijlage weer op de inventarislijst met vermelding 'buiten reikwijdte'. Op deze manier wordt inzichtelijk gemaakt dat de bijlage geen relevante informatie bevat.

Zienswijzen

Ik heb de betrokken derde belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze te geven op de door mij voorgenomen openbaarmaking van de door u gevraagde informatie. De belanghebbenden hebben geen bezwaren kenbaar gemaakt tegen de openbaarmaking van de informatie die met dit besluit openbaar wordt gemaakt.

Besluit

Ik besluit een deel van de door u gevraagde informatie niet openbaar te maken. Per document is op de inventarislijst aangegeven welke uitzonderingsgronden zijn toegepast. Ook in de documenten wordt aan de hand van een code duidelijk gemaakt op welke grond de informatie is geweigerd. Onder het kopje 'Overwegingen' licht ik dit nader toe.

Overwegingen

Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in artikel 1.1 van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Ik moet hierbij het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor een ieder.

Algemene uitgangspunten bij toetsing aan de uitzonderingsgronden

De toetsing aan de uitzonderingsgronden verloopt als volgt. Eerst kijk ik of een van de uitzonderingsgronden speelt. Dat doe ik meestal per alinea, soms per zin. Vervolgens kijk ik wat voor soort uitzonderingsgrond het is. Als het een absolute uitzonderingsgrond is, mag ik de informatie niet verstrekken. Als het een relatieve uitzonderingsgrond is, moet ik een afweging maken tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang dat de uitzonderingsgrond beschermt. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar. Als ik informatie weiger, moet ik goed motiveren waarom ik dat doe. Dat geldt nog sterker als de informatie ouder dan vijf jaar is.

Wanneer het gaat om informatie waar belangen van anderen bij betrokken zijn, moet ik hen de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen. Dit betekent dat zij hun mening kunnen geven over of de informatie wel of niet openbaar gemaakt moet worden. Het is uiteindelijk aan mij om te beslissen of ik de informatie openbaar maak.

In de inventarislijst en op de documenten heb ik opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. In de documenten, waarbij in de inventarislijst, in de kolom "Woo", 5.1.2.e staat vermeld, staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkene niet bekend wordt omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Dat vind ik niet wenselijk. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een document voor intern beraad

Uitgangspunt van de Woo is dat overheidsinformatie openbaar is. Dit geldt in principe ook voor documenten opgesteld voor intern beraad. Intern beraad is het overleg tussen ambtenaren binnen een bestuursorgaan, of binnen een kring van bestuursorganen die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een bestuurlijke aangelegenheid. Documenten die bestemd zijn voor intern beraad kunnen persoonlijke beleidsopvattingen bevatten. Dat is hier ook het geval.

Ten aanzien van de openbaarmaking van deze persoonlijke beleidsopvattingen geldt het volgende. Op grond van artikel 5.2, eerste lid, van de Woo worden persoonlijke beleidsopvattingen in documenten die bestemd zijn voor intern beraad niet openbaar gemaakt. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn ambtelijke adviezen, meningen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad. Persoonlijke beleidsopvattingen zijn niet: feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.

Het is van belang dat ambtenaren intern vrij met elkaar van gedachten moeten kunnen wisselen over beleidskeuzes. Een zekere mate van veiligheid is nodig om te kunnen komen tot een effectieve besluitvorming. Ik acht het in dit geval ook niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om met toepassing van artikel 5.2, tweede lid, de persoonlijke beleidsopvattingen toch openbaar te maken. Gelet hierop maak ik in dit dossier de persoonlijke beleidsopvattingen bestemd voor intern beraad niet openbaar.

Wijze van openbaarmaking en publicatie

De documenten die (gedeeltelijk) openbaar worden, worden samen met deze brief digitaal aan u toegezonden.

Dit besluit en de documenten die voor iedereen (gedeeltelijk) openbaar worden, worden op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

Een kopie van dit besluit verzend ik naar belanghebbenden.

Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met de behandelaar van uw verzoek. De contactgegevens vindt u rechtsboven op deze brief.

De Minister voor Klimaat en Energie,
namens deze:

§.1.2.e

Michel Heijdra
Directeur-generaal Klimaat en Energie

Bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekend gemaakt en verzonden een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan: directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Woo

DGKE / 41444824

Artikel 1.1 Recht op toegang

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Artikel 2.1 Begripsbepalingen

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- document: een door een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan, die persoon of dat college;
- milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- publieke informatie: informatie neergelegd in documenten die berusten bij een orgaan, persoon of college als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, of informatie die krachtens artikel 2.3 door een bestuursorgaan kan worden gevorderd.

Artikel 4.1 Verzoek

1. Eenieder kan een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. In het laatste geval beslist het verantwoordelijke bestuursorgaan op het verzoek.
2. Een verzoek kan mondeling of schriftelijk worden ingediend en kan elektronisch worden verzonden op de door het bestuursorgaan aangegeven wijze.
3. De verzoeker behoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de aangelegenheid of het daarop betrekking hebbende document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
5. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan binnen twee weken na ontvangst van het verzoek de verzoeker om het verzoek te preciseren en is het de verzoeker daarbij behulpzaam.
6. Het bestuursorgaan kan besluiten een verzoek niet te behandelen, indien de verzoeker niet meewerkt aan een verzoek tot precisering als bedoeld het vijfde lid. In afwijking van artikel 4:5, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht wordt het besluit om het verzoek niet te behandelen aan de verzoeker bekendgemaakt binnen twee weken nadat het verzoek is gepreciseerd of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.
7. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in hoofdstuk 5.

Artikel 4.2 Doorverwijzing

1. Voor zover het verzoek betrekking heeft op informatie die berust bij een ander bestuursorgaan dan dat waarbij het verzoek is ingediend, wordt de verzoeker zo nodig naar dat bestuursorgaan verwezen. Is het verzoek schriftelijk gedaan, dan wordt het voor zover betrekking hebbend op informatie die bij een ander bestuursorgaan berust, onverwijld doorgezonden aan dat bestuursorgaan, onder mededeling van de doorzending aan de verzoeker.
2. Indien het verzoek betrekking heeft op informatie die op grond van enig wettelijk voorschrift bij het bestuursorgaan had behoren te berusten, vordert het bestuursorgaan de gevraagde informatie van degene die over de informatie beschikt. Degene die over de gevraagde informatie beschikt, verstrekt deze per omgaande aan het bestuursorgaan.
3. Voor zover een verzoek als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid, dat is gericht aan een der Kamers of de verenigde vergadering der Staten-Generaal, betrekking heeft op informatie die door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal is verstrekt, zendt de Kamer of de verenigde vergadering het verzoek ter behandeling door aan Onze Minister of Onze Ministers die deze informatie vertrouwelijk heeft of hebben verstrekt.

Artikel 5.1 Uitzonderingen

1. Het openbaar maken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a) de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b) de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c) bedrijfs- en fabricagegegevens betreft die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d) persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 3.1 onderscheidenlijk paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de openbaarmaking van deze persoonsgegevens of deze persoonsgegevens kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt;
  - e) nummers betreft die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de levenssfeer maakt.
2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a) de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties;
  - b) de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen, in geval van milieu-informatie slechts voor zover de informatie betrekking heeft op handelingen met een vertrouwelijk karakter;
  - c) de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d) de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;

- e) de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
f) de bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens;
g) de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
h) de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage;
i) het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
3. Indien een verzoek tot openbaarmaking op een van de in het tweede lid genoemde gronden wordt afgewezen, bevat het besluit hiervoor een uitdrukkelijke motivering.
4. Openbaarmaking kan tijdelijk achterwege blijven, indien het belang van de geadresseerde van de informatie om als eerste kennis te nemen van de informatie dit kennelijk vereist. Het bestuursorgaan doet mededeling aan de verzoeker van de termijn waarbinnen de openbaarmaking alsnog zal geschieden.
5. In uitzonderlijke gevallen kan openbaarmaking van andere informatie dan milieu-informatie voorts achterwege blijven indien openbaarmaking onevenredige benadeling toebrengt aan een ander belang dan genoemd in het eerste of tweede lid en het algemeen belang van openbaarheid niet tegen deze benadeling opweegt. Het bestuursorgaan baseert een beslissing tot achterwege laten van de openbaarmaking van enige informatie op deze grond ten aanzien van dezelfde informatie niet tevens op een van de in het eerste of tweede lid genoemde gronden.
6. Het openbaar maken van informatie blijft in afwijking van het eerste lid, onderdeel c, in geval van milieu-informatie eveneens achterwege voor zover daardoor het in het eerste lid, onderdeel c, genoemde belang ernstig geschaad wordt en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade.
7. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op milieu-informatie die betrekking heeft op emissies in het milieu.

DGKE / 41444824

Artikel 5.2 Persoonlijke beleidsopvattingen

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
2. Het bestuursorgaan kan over persoonlijke beleidsopvattingen met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie verstrekken in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Onverminderd het eerste en tweede lid wordt uit documenten opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming door een minister, een commissaris van de Koning, Gedeputeerde Staten, een gedeputeerde,

het college van burgemeester en wethouders, een burgemeester en een wethouder, informatie verstrekt over persoonlijke beleidsopvattingen in niet tot personen herleidbare vorm, tenzij het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad.

DGKE / 41444824

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.

Bijlage 2: Inventarislijst

Document	Bestandsnaam	Weigeringsgrond	Aantal pagina's	Beoordeling
1	Komunikado di prensa - Mesa di klima pa Boneiru.docx		1	Document openbaar
2	Persbericht - Klimaattafel Bonaire.docx		1	Document openbaar
3	RE Komunikado di prensa Persbericht.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
4	FW Komunikado di prensa Persbericht.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
5	P&A2022001555.pdf	5.1.2.e	6	Document deels openbaar
6	RE Contactpersoon klimaat CN.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
7	Doorst Contactgegevens nav telefonisch onderhoud..pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
8	FW Voorbereiding gesprek MK&E - Bestuurscollege Bonaire inz. Klimaattafel.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
9	Klimaattafel OLB.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
10	RE Klimaattafel OLB.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
11	FW Doorst Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire.pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	3	Document deels openbaar
12	RE Doorst Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire.pdf	5.1.2.e, Reeds beoordeeld	3	Document deels openbaar
13	RE Bespreken Klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	2	Document deels openbaar
14	RE DOMUS-22457092-v1-bezoek_gedeputeerde_Bruce_Zagers_en_eilandsecretaris__Tim_Muller.pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	1	Document deels openbaar
15	DOMUS-22457092-v1-bezoek_gedeputeerde_Bruce_Zagers_en_eilandsecretaris__Tim_Muller.docx	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	2	Document deels openbaar
16	RE Rol Ed Nijpels - Terugkoppeling gesprek Bonaire.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
17	RE Antw OLB klimaattafel voortgang.pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	2	Document deels openbaar
18	RE Inplannen afspraak klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
19	RE Concept-opdracht kwartiermaker klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
20	RE Antw 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2.pdf	5.1.2.e, 5.2.1	4	Document deels openbaar
21	Agenda overleg komende dinsdag.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
22	RE RETOUR MKE 7) K Klimaattafel Bonaire.pdf.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
23	Update klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
24	RE Opdrachtbeschrijvingen ondersteuning kwartiermaker klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.2.e	3	Document deels openbaar
25	Re [Graag akkoord] Aangepaste opdrachtvoorstel organisatie klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.2.e	3	Document deels openbaar
26	RE [Verzoek] Opdracht Ed Nijpels.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
27	Re Persbericht.pdf	5.1.2.e	1	Document deels openbaar
28	20221115 - Nieuwsbericht Klimaattafel Bonaire_v2.docx		1	Document openbaar
29	RE GRAAG ZSM REACTIE Persbericht.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
30	RE Antw Lancering Klimaatafel.pdf	5.1.2.e	2	Document deels openbaar
31	Deel 3 (komt in stukjes).pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	3	Document deels openbaar
32	Deel 3 (komt in stukjes).pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	2	Document deels openbaar
33	Deel 3 (komt in stukjes).pdf	5.1.2.e, Buiten reikwijdte	1	Document deels openbaar
34	Klimaattafel Bonaire - opdracht kwartiermaker en voorstel projectorganisatie.docx	5.1.2.e	5	Document deels openbaar
35	7) K Klimaattafel Bonaire.pdf	5.1.1.e, 5.1.2.e	10	Document deels openbaar

Kolegio Ehekutivo ta traha na lantamentu di un ‘mesa pa klima pa Boneiru’

Kolegio Ehekutivo ta pensá pa bini ku ‘un mesa di klima pa Boneiru’; esei ta un plataforma unda tur informashon relevante pa e isla tokanteambio di klima ta bini huntu i ta keda analisá pa por pronostiká e konsekuensianan di sekura, wer ekstremo i oumento di e nivel di awa di laman.

“Ta importante pa nos ta bon informá tokante e impakto ku eambio di klima tin pa nos isla, pa asina nos – den koperashon ku e ministerionan i otro partnernan – por tuma medidanan na tempu. Lo por dura un tiki, pero lo yega e momentu ku den kombinashon ku e subida di nivel di awa i tempestat fuerte, por bira un menasa serio pa e partinan mas abou na e parti sùit di e isla”, esaki segun gezaghèber Edison Rijna.

E menasa pa eambio di klima no ta bini di laman. E sekura lo tin influensia riba agrikultura lokal. Ménos kaida di áwaseru, pero ku ta mas intenso lo trese molèster di awa i dor di temperatura di laman ku ta subi, Boneiru lo por keda afektá pa tormentonan ku lo ta mas fuerte. E temperatura haltu di laman lo bira un menasa pa e koral i ku esei tambe pa e pilá ekonómiko mas importante pa Boneiru: turismo.

“E mesa pa klima mester bira un sentro di ekspertisio. Nos a pidi Rob Jetten pa pone un manager pa prepará esaki disponibel pa yuda nos lanta e mesa pa klima aki i ku lo yuda habri porta pa nos pa institutonan ku tin hopi konosementu. Di mes ku nos lo invitá nos partner nan lokal pa tuma parti.”

Ta e intenshon tambe ku e ‘mesa pa klima’ lo motivá pa i fasilitá inisiativa nan pa konservá, den kua tambe lo prepará un programa piloto pa stimulá korementu di outo eléktriko. “Mi ta realisá mi mes ku hopi hende lo tin hopi otro kosnan na nan kabes manera e subida di preisnan. Esei tambe tin tin atenshon di nos gobièrnu. Den e dianan aki nos ta hibando kombersashonnan intensivo ku minister Carola Schouten tokante pobresa. Na mes momento nos komo gobernante mester wak mas leu. Boneiru mester keda un bon lugá pa bida ariba, tambe pa e futuro generashon.”

BC werkt aan oprichting 'Klimaattafel Bonaire'

Het Bestuurscollege overweegt een 'Klimaattafel Bonaire' in te stellen: een platform waar alle voor het eiland relevante informatie over klimaatverandering bijeen wordt gebracht en geanalyseerd om de mogelijke gevolgen van de voorspelde verdroging, extremer weer en zeespiegelstijging in kaart te brengen.

"Het is van belang dat wij ons goed informeren over de impact die klimaatverandering op ons eiland heeft, zodat wij – in samenwerking met ministeries en andere stakeholders - tijdig eventueel noodzakelijke maatregelen kunnen nemen. Het zal nog wel even duren, maar er komt een moment dat de combinatie van zeespiegelstijging en krachtigere stormen een serieuze bedreiging zou kunnen gaan vormen voor met name de lagere delen van de zuidkust", aldus gezaghebber Edison Rijna.

De dreiging van klimaatverandering komt niet alleen van zee. Verdroging zal van invloed zijn op lokale landbouw. Minder, maar veel heviger regenbuien zullen voor wateroverlast zorgen en door de opwarming van het zeewater zal Bonaire vaker getroffen worden door stormen die bovendien krachtiger zijn. De opwarming van het zeewater vormt een bedreiging voor het koraal en daarmee ook voor de belangrijkste economische pilaar van Bonaire: toerisme.

Gedeputeerde James Kroon: "De Klimaattafel moet een expertisecentrum worden. We hebben minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten gevraagd een kwartiermaker beschikbaar te stellen om ons te helpen de klimaattafel op te zetten en die deuren voor ons kan openen van instituten waar veel kennis aanwezig is. Uiteraard gaan we ook lokale stakeholders uitnodigen deel te nemen."

Het is tevens de bedoeling dat de Klimaattafel lokale verduurzamingsinitiatieven gaat aanmoedigen en faciliteren, waaronder de in voorbereiding zijnde pilot voor het stimuleren van elektrisch autorijden. "Wij realiseren ons dat veel mensen andere zorgen aan hun hoofd hebben zoals de stijgende prijzen. Dat heeft ook de volle aandacht van het Bestuurscollege. Zo hebben we vorige week intensieve gesprekken met minister Carola Schouten gevoerd over de armoede. Tegelijkertijd moeten we als bestuurders verder vooruitkijken. Bonaire moet ook voor toekomstige generaties leefbaar blijven", aldus gezaghebber Rijna.

From: "5.12.e"
Sent: Wed, 25 May 2022 12:12:20 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Komunikado di prensa / Persbericht

Ha,

Gedeputeerde Kroon heeft een lang voicemailbericht ingesproken bij MKE, maar dat heeft hij nog niet geluisterd. Op basis van het persbericht vraagt hij zich ook af wat ze voor ogen hebben, maar vindt hij het wel een leuk idee, zeker ook met adaptatie. In lijn met wat 5.12.e hieronder schreef, dus.

Groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 25 mei 2022 11:01
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: FW: Komunikado di prensa / Persbericht

Dag 5.12.e 5.12.e

Zie bijgaand persbericht. Ik ben er op voorhand niet op tegen, er lopen reeds initiatieven/projecten, een klimaat Tafel CN brengt dat bij elkaar en zorgt voor de gewenste regie. Ik zou wel eerst enkele wedervragen stellen aan het OLB, wat hebben zij precies voor ogen, probleem- en doelstelling, etc. Vanuit EZK/LNV doen we en gaan we veel doen op gebied van klimaatbeleid (verduurzaming energievoorziening, ecotoerisme, natuurherstel en koraalbescherming, etc). Dus wat zou een klimaat Tafel daar aan toevoegen vraag ik mij af?

Vooraf adaptieve maatregelen (mn. door IenW) is iets waar meer actie op gezet kan worden. Zie ook laatste rapport van KNMI (stijging zeespiegel, etc).

De specifieke vraag van Kroon aan Jetten om een kwartiermaker aan te stellen, is bij mijn weten niet rechtstreeks gedaan. Kan iemand dat checken? @ 5.12.e ?

Gr,

5.12.e

Van: gedeputeerde kroon <5.12.e@gmail.com>
Verzonden: woensdag 25 mei 2022 0:51
Aan: undisclosed-recipients:
Onderwerp: Komunikado di prensa / Persbericht

Apresiable Miembro nan di prensa ,

Athunto nos ta komparti un komunikado di prensa.

Un kordial Saludo,

Beste Persleden,

Als bijlage treft u een persbericht.

Met vriendelijke groet,

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 25 May 2022 15:16:37 +0200
To: "5.1.2.e @gmail.com" <5.1.2.e @gmail.com>
Subject: FW: Komunikado di prensa / Persbericht
Attachments: Komunikado di prensa - Mesa di klima pa Boneiru.docx, Persbericht - Klimaattafel Bonaire.docx

Geachte heer Kroon, Beste James,

Naar aanleiding van bijgevoegde persbericht, dat ik doorgestuurd heb gekregen zou ik graag met u en/of iemand binnen het OLB, even van gedachten wisselen. Vanuit EZK hebben we enkele wedervragen over dit goede initiatief.

Ik zie uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Regio en Ruimte

Directoraat-generaal Bedrijfsleven en Innovatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag

.....
M 5.1.2.e | 5.1.2.e @minezk.nl
.....

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @gmail.com>

Verzonden: woensdag 25 mei 2022 0:51

Aan: undisclosed-recipients:

Onderwerp: Komunikado di prensa / Persbericht

Apresiabel Miembro nan di prensa ,

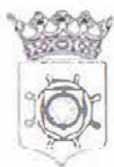
Athunto nos ta komparti un komunikado di prensa.

Un kordial Saludo,

.....
Beste Persleden,

Als bijlage treft u een persbericht.

Met vriendelijke groet,

OPENBAAR LICHAAM
BONAIRE

Aan:
Het ministerie van Economische Zaken en
Klimaat
Minister R.A.A. Jetten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
NEDERLAND

Uw brief van: -
Ons nummer: *P2 A2022001555*
Datum: **24 MAY 2022**
Betreft: Klimaattafel Bonaire

Geachte Minister Jetten,

Uw ambitie om van Caribisch Nederland op het gebied van verduurzaming een showcase voor andere eilandstaten te maken, spreekt ons zeer aan. Zoals u weet bestaat er op Bonaire in de volle breedte draagvlak voor verduurzamingsinitiatieven. En ook al valt Caribisch Nederland niet onder de Nationale Klimaatwet en hebben wij (vooralsnog) geen toegang tot landelijke klimaatfondsen, de Bonairiaanse gemeenschap wil graag een steentje bijdragen aan het realiseren van de door het kabinet onderschreven klimaatdoelen.

Klimaatverandering zal ook impact hebben op Bonaire. De voorspelde zeespiegelstijging kan, in combinatie met krachtigere stormen, een risico vormen voor de lager gelegen delen van onze zuidkust, inclusief Kralendijk. De opwarming van zeewater is een bedreiging voor de koraalriffen. Daarnaast wordt een afname van neerslag verwacht hetgeen gevolgen zal hebben voor land- en tuinbouw en de natuur.

Als Bestuurscollege achten wij het van belang de impact van klimaatverandering voor ons eiland te inventariseren en te bezien hoe wij daar op kunnen anticiperen. Omwille van een gecoördineerde aanpak zijn wij voornemens een 'Klimaattafel Bonaire' in te stellen waar alle relevante informatie bijeen wordt gebracht en geanalyseerd, maar van waaruit ook lokale verduurzamingsinitiatieven worden aangemoedigd en gefaciliteerd. Wij hebben daarvoor wel de ondersteuning van uw en andere betrokken ministeries nodig.

Wij zien graag dat het kabinet een 'kwartiermaker' beschikbaar stelt die met ons het concept van de Klimaattafel Bonaire nader uitwerkt, de lancering ervan helpt voorbereiden en al werkend een Bonairiaanse high potential 'opleidt' om namens het OLB projectleider te worden. De start van de Klimaattafel Bonaire kan worden benut om het thema 'klimaatverandering' – bijvoorbeeld via een conferentie – in het gehele Caribisch deel van het Koninkrijk nadrukkelijker onder de aandacht te brengen. Indachtig uw ambitie Caribisch Nederland tot showcase te maken

Correspondentieadres

Kaya Grandi 51 | Kralendijk, Bonaire C.N.

Tel. (+ 512 512 512) | Fax. (+ 512 512 512)

www.bonairegov.com

zeggen wij tevens toe een eventueel door u te ontameren klimaatop voor
eilandstaten te hosten.

We zijn graag bereid ons verzoek nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,

5.12e

5.12e

Cc.: Ministerie van BZK, staatssecretaris van Huffelen, BES-coördinatoren
EZK/lenW/LNV

KLIMAATTAFEL BONAIRE

(concept dd 9 mei 2022)

Bonaire heeft geen invloed op de klimaatverandering, maar zal er wel de gevolgen van ondervinden. En daarom is het van belang dat het Bestuurscollege zich adequaat laat informeren over de impact die klimaatverandering op het eiland heeft en zich – in samenwerking met ministeries - tijdig voorbereidt op eventueel te nemen maatregelen. Het zal nog wel even duren, maar er komt een moment dat de combinatie van zeespiegelstijging en krachtigere stormen een serieuze bedreiging vormt voor met name de zuidkust.

Lijdzzaam afwachten is geen optie. Sterker nog, in het ruimtelijk ordeningsprogramma dat minister Hugo de Jonge samen met het OLB wil opstellen, zal daar rekening mee moeten worden gehouden. Tevens moet het denkproces op gang worden gebracht hoe Bonaire zich het beste laat beschermen tegen effecten van klimaatverandering. De keuzes zijn beperkt: een dijk voor de kust of een muur tussen de kustlijn en de bebouwing behoren niet tot de mogelijkheden. Herstel van het koraal en de mangroven kan wel (enigszins) beschermend werken, maar is niet afdoende.

De dreiging van klimaatverandering komt niet alleen van zee. Verdroging zal van invloed zijn op lokale landbouw, minder, maar veel heviger regenbuien zullen voor grote wateroverlast zorgen en door de opwarming van het zeewater zal Bonaire vaker getroffen worden door stormen die bovendien krachtiger zijn. De opwarming van het zeewater vormt een bedreiging voor het koraal.

Klimaatmitigatie

Ook al is de Klimaatwet niet van toepassing voor Caribisch Nederland, op Bonaire bestaat bestuurlijk, politiek en maatschappelijk groot draagvlak om te verduurzamen en zo dus een steentje bij te dragen aan de Nationale Klimaatdoelen.

Op dit moment zijn er verschillende initiatieven/projecten, zowel bij ministeries (elektrisch vliegen) als lokaal (o.a. verduurzamingsplan WEB, pilot elektrisch autorijden) en daar komt de onlangs door minister Jetten gepresenteerde routekaart naar een klimaatneutrale energieproductie bij. Er is onvoldoende sprake van regie, ook al omdat het ministerie van Economische Zaken en Klimaat stelt “de BES-eilanden er niet bij te kunnen hebben” en de coördinerende rol van BZK vooralsnog beperkt is.

Daarbij speelt ook nog eens dat de openbare lichamen niet delen in de 6,8 miljard euro die het kabinet extra uittrekt voor klimaatmaatregelen om het simpele feit de Klimaatdoelen niet voor Caribisch Nederland gelden.

Klimaatadaptie

“The six low-lying islands of the Caribbean part of the Kingdom live with the constant threat of sea-level rise, drought and and tropical hurricanes.” Aldus minister-president Mark Rutte tijdens de 76ste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 24 september 2021 in New York. Toch is er op Bonaire weinig aandacht voor de

gevolgen van klimaatverandering, zoals verdroging, extremer weer en zeespiegelstijging.

De gemiddelde zeespiegelstijging is over de afgelopen eeuw verdubbeld naar ca. 20 cm. Tot 2100 wordt een verdere stijging van tussen de 40 en 120 cm voorspeld (o.a. IPCC, KNMI). Voor Bonaire kan het effect hiervan nog worden versterkt door de verwachting dat orkanen en stormen in de Caribbean aan kracht toenemen en ook dichter langs Bonaire zullen passeren.

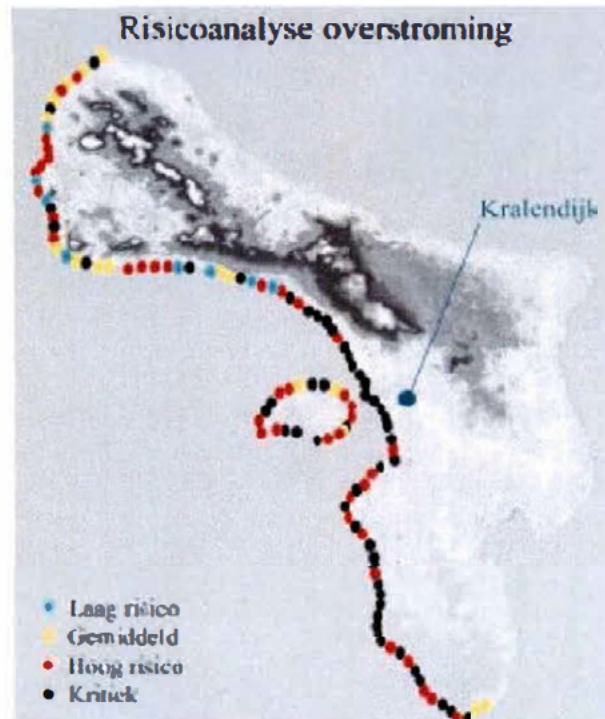

Fig. 3. Risico op overstromingen van het achterland van Bonaire gebaseerd op koraalbedekking, kusthoogte en golfimpact.

In Europees Nederland is de discussie over de dreiging van zeespiegelstijging op gang gekomen. Het is een thema dat inmiddels ook op de agenda van het ministerie van IenW staat, maar (net als bij de Klimaatdoelen het geval is) nog niet als het om Caribisch Nederland gaat. Terwijl de dreiging serieus is: een deel van de zuidkust inclusief Bonaire kan al over enkele decennia te maken krijgen met overstromingen (zie het kaartje van WUR).

Het is zaak dat Bonaire zelf het initiatief neemt om bij nationale klimaatmaatregelen – zowel t.a.v. mitigatie als adaptie – niet vergeten te worden. Het voorstel is een 'Klimaattafel Bonaire' op te richten met een (professioneel) secretariaat met o.a. als taken:

- Inventariseren nationale en lokale klimaat/verduurzamingsprojecten en -activiteiten
- Regiefunctie

- Zorgen dat Bonaire niet wordt vergeten bij nationale klimaat/verduurzamingsdoelen en klimaatadaptatiebeleid plus de fondsen die daarvoor beschikbaar worden gesteld
- Aanmoedigen van lokale initiatieven
- Vergroten bewustwording binnen het OLB, bedrijfsleven en de gemeenschap
- Het initiëren van een impactstudie naar de gevolgen van klimaatverandering
- Beleidskeuzes ten aanzien van klimaatadaptatie voorbereiden (bijvoorbeeld het aanwijzen van veilige locaties voor nieuwe woonwijken)

Trekker van de 'Klimaattafel Bonaire' is het OLB, maar voor de input van (niet op het eiland aanwezige) expertise en het maatschappelijk draagvlak is het raadzaam partnerships aan te gaan, bijvoorbeeld met instellingen als VU (waarvan studenten op dit moment onderzoek doen op Bonaire naar allerlei aspecten van klimaatverandering), TNO, KNMI, WUR, Klimaatberaad, Rijkswaterstaat, WNF etc.

Aanpak

- 1) Het BC verzoekt het ministerie van EZK om een kwartiermaker die helpt de Klimaattafel Bonaire op te zetten en tegelijkertijd een Bonairiaanse high potential opleidt tot projectleider/secretaris van de Klimaattafel.
- 2) De kwartiermaker gaat in gesprek met functionarissen die thans in Europees Nederland al dan niet vanuit een formele rol invloed hebben op het nationale klimaat(adaptatie)beleid.
- 3) Onder leiding van de kwartiermaker wordt een organisatieplan met doelen opgesteld dat ter besluitvorming aan het BC wordt voorgelegd.
- 4) Na instemming van het BC wordt een conferentie gehouden waar de lancering van de 'Klimaattafel Bonaire' plaatsvindt.

Tenslotte

Het duurt nog even voordat inwoners van Kralendijk natte voeten krijgen, maar dat maakt de klimaatproblematiek niet minder urgent. Zo zal bijvoorbeeld nu al bij het verlenen van vergunningen rekening moeten worden gehouden met de vraag welke locaties met het oog op de zeespiegelstijging als veilig kunnen worden beschouwd.

Voorstel

Het BC besluit tot een verkenning van de haalbaarheid van het inrichten van een Klimaattafel Bonaire en zal daartoe bij de minister voor Klimaat en Energie een verzoek indienen om een kwartiermaker beschikbaar te stellen.

**BC werkt aan oprichting
'Klimaattafel Bonaire'**

Kralendijk, XX mei 2022 – Het Bestuurscollege overweegt een 'Klimaattafel Bonaire' in te stellen: een platform waar alle voor het eiland relevante informatie over klimaatverandering bijeen wordt gebracht en geanalyseerd om de mogelijke gevolgen van de voorspelde verdroging, extremer weer en zeespiegelstijging in kaart te brengen.

"Het is van belang dat wij ons goed informeren over de impact die klimaatverandering op ons eiland heeft, zodat wij – in samenwerking met ministeries en andere stakeholders - tijdig eventueel noodzakelijke maatregelen kunnen nemen. Het zal nog wel even duren, maar er komt een moment dat de combinatie van zeespiegelstijging en krachtigere stormen een serieuze bedreiging zou kunnen gaan vormen voor met name de lagere delen van de zuidkust", aldus gezaghebber Edison Rijna.

De dreiging van klimaatverandering komt niet alleen van zee. Verdroging zal van invloed zijn op lokale landbouw. Minder, maar veel heviger regenbuien zullen voor wateroverlast zorgen en door de opwarming van het zeewater zal Bonaire vaker getroffen worden door stormen die bovendien krachtiger zijn. De opwarming van het zeewater vormt een bedreiging voor het koraal en daarmee ook voor de belangrijkste economische pilaar van Bonaire: toerisme.

Gedeputeerde James Kroon: "De Klimaattafel moet een expertisecentrum worden. We hebben minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten gevraagd een kwartiermaker beschikbaar te stellen om ons te helpen de klimaattafel op te zetten en die deuren voor ons kan openen van instituten waar veel kennis aanwezig is. Uiteraard gaan we ook lokale stakeholders uitnodigen deel te nemen."

Het is tevens de bedoeling dat de Klimaattafel lokale verduurzamingsinitiatieven gaat aanmoedigen en faciliteren, waaronder de in voorbereiding zijnde pilot voor het stimuleren van elektrisch autorijden. "Wij realiseren ons dat veel mensen andere zorgen aan hun hoofd hebben zoals de stijgende prijzen. Dat heeft ook de volle aandacht van het Bestuurscollege. Zo hebben we vorige week intensieve gesprekken met minister Carola Schouten gevoerd over de armoede. Tegelijkertijd moeten we als bestuurders verder vooruit kijken. Bonaire moet ook voor toekomstige generaties leefbaar blijven", aldus gezaghebber Rijna.

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 9 Jun 2022 19:21:43 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Contactpersoon klimaat CN

Hi 5.12.e we spreken elkaar dan snel na 1/7. Het verzoek gaan we even bespreken

Vriendelijke groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 9 juni 2022 18:39
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Contactpersoon klimaat CN

Hi 5.12.e

Dank. Ik heb hoop dat het vast goed komt, waar nodig help ik je graag. Ik kom graag na 1 juli (ben dan terug uit de Caribische regio) langs bij jullie MTplus, waarin ik jullie dan graag meeneem in wat wij doen in de Caribische regio, opgaven de komende jaren en de wensen/prioriteiten van onze bewindspersonen (ihbz MK&E, die ook persoonlijk iets heeft met de eilanden). Ik kan jullie ook gelijk een terugkoppeling geven van het werkbezoek.

Overigens speelt er nu wel een verzoek van de gezaghebber van Bonaire die ons om ondersteuning heeft gevraagd bij het instellen van een klimaattafel voor Caribisch Nederland. De minister heeft ons gevraagd om er naar te kijken en hem te adviseren hoe een tijdelijk kwartiermaker eruit kan komen te zien. Zie brief in bijlage. De minister is op zich positief. Ondersteuning van je directie hierbij is zeer gewenst.

Gr,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Datum: 9 juni 2022 om 09:50:38 CEST
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Contactpersoon klimaat CN

Hi 5.12.e

Blijkt nog best lastig om in ons MT+ een aanspreekpunt te vinden dat er ook 'over gaat' 😊. Kom je een keer langs in ons MT+, dan praten we verder.

Vriendelijke groet,

5.12.e

Van: 5.12.e
Verzonden: zondag 29 mei 2022 15:47

Aan: 5.12e <5.12e @minezk.nl>; 5.12e <5.12e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Contactpersoon klimaat CN

Hi, er wordt gezocht naar iemand die Caribisch NL kan bestrijken vanuit K. is dat iets voor 5.12e ?

Vriendelijke groet,

5.12e

Van: 5.12e <5.12e @minezk.nl>

Verzonden: woensdag 25 mei 2022 17:37

Aan: 5.12e <5.12e @minezk.nl>

Onderwerp: Contactpersoon klimaat CN

Dag 5.12e

We hebben in het overleg met DCNA afgesproken om contact te houden en te bezien hoe we de inzet vanuit klimaat tbv Caribische regio het best kunnen organiseren.

Na mijn dienstreis kom ik graag langs jouw MT om jullie mee te nemen in wat wij vanuit EZK allemaal doen in de regio. In the mean time, vroeg ik mij af wie we binnen jouw directie het best kunnen aanspreken/benaderen als wij specifieke vragen krijgen of voor overleggen. Je noemde een naam, maar dat is mij ontgaan.

Ik hoor graag van je. Dank.

Gr,

5.12e

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 16 Jun 2022 21:38:46 +0200
To: "5.1.2.e @mac.com" <5.1.2.e @mac.com>
Subject: Doorst: Contactgegevens nav telefonisch onderhoud.

Dag 5.1.2.e
Zie hieronder. Helaas tot een overleg is het niet gekomen. Geen reactie gehad. Vwb kwartiermaker, behoefte aan een concreet voorstel: wat is het doel van het klimaattafel? Tot welke resultaten moet het leiden? Rol/taken kwartiermaker? Etc. Dit verpakt in een goed/concreet voorstel.
Minister staat op zich welwillend tegenover het verzoek. Hoor graag van je.
Gr,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>
Datum: 9 juni 2022 om 21:56:35 CEST
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @bonairegov.com>
Onderwerp: Antw: Contactgegevens nav telefonisch onderhoud.

Beste 5.1.2.e
Zoals beloofd, bij deze enkele datavoorstellen. Mocht volgende week toch nog een optie zijn, dan zou ik kunnen op:
- 15 juni tussen 15.00 en 17.00 NL tijd
- 16 juni tussen 15.30 en 17.00 NL tijd
In juli:
- 4 juli tussen 13.00 en 14.00 of 15.00 en 17.00 NL tijd.
Hartelijke groet,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>
Datum: 9 juni 2022 om 18:40:14 CEST
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @bonairegov.com>
Onderwerp: Antw: Contactgegevens nav telefonisch onderhoud.

Ha 5.1.2.e
Dank! Ik sla je gegevens op en ik kom snel met enkele opties voor een overleg.
Gr,
5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e @bonairegov.com>
Datum: 9 juni 2022 om 18:33:35 CEST
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Contactgegevens nav telefonisch onderhoud.
Prioriteit: Hoog

Beste 5.1.2.e
Hierbij stuur ik jou mijn contactgegevens nav ons telefonisch onderhoud voor het plannen van een afspraak op korte termijn.
Ik ben via whatsapp te bereiken op 5.1.2.e
Met vriendelijke groet,

51.2e

51.2e

Openbaar Lichaam Bonaire

Plaza Reina Wilhelmina 1

Kralendijk, Bonaire, Caribisch Nederland

T: (+) 51.2 e 51.2 e

51.2 e @bonairegov.com

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 22 Jun 2022 17:20:06 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: FW: Voorbereiding gesprek MK&E - Bestuurscollege Bonaire inz. Klimaattafel
Importance: High

Hoi 5.1.2.e

Ik mail je ivm afwezigheid van 5.1.2.e

Donderdag 30 juni heeft Min Jetten een gesprek met het bestuurscollege van Bonaire. Op de agenda staat onder andere 'klimaattafel en kwartiermaker'. Mijn collega 5.1.2.e heeft daarvoor input voor de voorbereiding geleverd (zie mail hieronder). Samen met 5.1.2.e is hij bezig met het verzoek van Bonaire om een kwartiermaker voor een klimaattafel aan te stellen. Kan jij aangeven/nagaan of onderstaande input voor jullie akkoord is of dat er nog aanvullingen/aanpassingen nodig zijn?

Ik hoor het graag **morgen voor 14.00**, omdat de nota 16.00 bij BBR moet liggen.

Bij vragen/opmerkingen, kan je me ook altijd even bellen op 5.1.2.e

Alvast bedankt!

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 22 juni 2022 16:28
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Voorbereiding gesprek MK&E - Bestuurscollege Bonaire inz. Klimaattafel

Dag 5.1.2.e

Bij deze. Vanwege de snelheid even op hoofdlijnen. Maar hieronder een paar bullets voor het overleg tussen MK&E en het bestuurscollege Bonaire. Ik heb even 5.1.2.e meegenomen in de cc, die zijn momenteel naar het verzoek van Bonaire voor een kwartiermaker "klimaattafel" aan het bekijken. @ 5.1.2.e kan je je vinden in onderstaande lijn.

- U kunt aangeven dat u het belang van een aanpak om tijdig te anticiperen op de impact van de klimaatverandering onderschrijft.
- U wil graag kijken hoe we samen met het bestuurscollege een bijdrage kunnen leveren om een klimaattafel te organiseren.
- Vanuit het Rijk ondernemen we reeds verschillende acties op het gebied van klimaatverandering/beleid. (Verduurzaming energievoorziening, ecotoerisme, natuurherstel en koraalbescherming).
- Met deze inzet geven we grotendeels reeds invulling aan wat een klimaattafel beoogd te bereiken.
- Een klimaattafel zou derhalve moeten aansluiten bij de reeds ingezette acties.

Gr,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 29 Jun 2022 00:45:44 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>;
"5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: Klimaattafel OLB

Dag 5.1.2.e

Goed om mee te nemen. Net gebeld door de adviseur/consultant van de gedeputeerde Kroon, die in het kader van het overleg met MK&E as donderdag graag bij ons wil aftasten of Ed Nijpels een kandidaat zou kunnen zijn voor klimaattafel Bonaire (gezaghebber Bonaire heeft morgen een kennismakingsgesprek met Nijpels).

Ik heb aangegeven dat er formeel nog geen akkoord is vanuit EZK. Het verzoek nog ter behandeling ligt en dat de gezaghebber op geen enkele wijze valse verwachtingen moet scheppen richting Nijpels. Prima om kennis te maken, maar niet meer dan dat.

Gr,

5.1.2.e

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Wed, 29 Jun 2022 09:35:05 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>;
"5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Klimaattafel OLB
Attachments: DOMUS-22267970-v2-Brief_van_Openbaar_Lichaam_Bonaire_over_Klimaattafel_Bonaire_nav_klimaatverandering.PDF

Hi 5.1.2.e

Dank voor het doorgeven. 5.1.2.e stuurde mij vanochtend ook bijgevoegde brief toe die net bij hem binnen is. Gaat ook over de klimaattafel en is een officieel verzoek aan EZK om een kwartiermaker aan te stellen.

@5.1.2.e Kan jij zorgen dat deze info nog bij MKE terecht komt?

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 29 juni 2022 00:46
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Klimaattafel OLB

Dag 5.1.2.e

Goed om mee te nemen. Net gebeld door de adviseur/consultant van de gedeputeerde Kroon, die in het kader van het overleg met MK&E as donderdag graag bij ons wil aftasten of Ed Nijpels een kandidaat zou kunnen zijn voor klimaattafel Bonaire (gezaghebber Bonaire heeft morgen een kennismakingsgesprek met Nijpels).

Ik heb aangegeven dat er formeel nog geen akkoord is vanuit EZK. Het verzoek nog ter behandeling ligt en dat de gezaghebber op geen enkele wijze valse verwachtingen moet scheppen richting Nijpels. Prima om kennis te maken, maar niet meer dan dat.

Gr,

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Fri, 1 Jul 2022 11:56:13 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: FW: Doorst: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire
Attachments: RE: Klimaattafel OLB, DOMUS-22267970-v2-Brief_van_Openbaar_Lichaam_Bonaire_over_Klimaattafel_Bonaire_nav_klimaatverandering.PDF

Hi, zie onderstaand verslag en bijgaande mails met bijlage.

Voor deze vraag(en) moet ook binnen onze directie een aanspreekpunt komen. In het MT graag maandag even afspreken wie dat kan zijn.

Vriendelijke groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 30 juni 2022 19:56
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Doorst: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire

Beste 5.12.e

Ter info. Terugkoppeling van het gesprek MK&E en BC Bonaire.

Gr,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Datum: 30 juni 2022 om 13:30:15 AST
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire

Hi allemaal,

Heb een kort verslag met actiepunten van het gesprek tussen M KE en het BC van Bonaire gemaakt.

Groet,

5.12.e

Klimaattafel

Ed Nijpels (heeft aangeboden mee te willen denken) heeft aan het BC aangegeven dat er eerst onderzoek moet worden gedaan voordat er een klimaattafel komt. Dat onderzoek moet gaan over mitigeren (EZK), maar ook over klimaatadaptatie (lenW) en ruimtelijke ordening (VROM). Er moet een integraal plan komen.

- MKE gaat na bij collega's Harbers en de Jonge of daar animo voor is

- K&E schakelt met TNO

MKE stelt voor om wel al gelijktijdig een kwartiermaker aan te stellen die dan ook dat onderzoek kan leiden en het overzicht kan bewaren. Bij voorkeur is de kwartiermaker een local, maar het belangrijkste is kennis. Als voorbeeld wordt de Centraal Dialoog genoemd, met 5.1.2.e als kwartiermaker.

- EZK komt met een voorstel voor een plan en ook met namen voor een mogelijke kwartiermaker. Bonaire levert ook namen aan.

MKE geeft aan dat een klimaattafel ook kan helpen bij het 'showcase' streven.

Buiten reikwijdte

Buiten reikwijdte 5.1.2.e

Buiten reikwijdte

5.1.2.e

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 4 Aug 2022 09:58:52 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Doorst: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire

Hoi 5.12.e

Overleg met TNO is goed gegaan. Zij hebben ruimte en expertise om het een en ander op te pakken, als wij opdracht helder hebben. Contactpersonen: 5.12.e <5.12.e@tno.nl> en 2e <2e@tno.nl>

Wij hebben nog niet naar namen voor de kwartiermaker gekeken. Gelet op de terugkoppeling denk ik ook dat jullie beter zicht hebben op een persoon die over de mogelijke kennis beschikt en mogelijk een local is. Zo niet, dan kijken we samen inderdaad eind augustus.

Groeten 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 21 juli 2022 13:22
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Doorst: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire

Dag 5.12.e

Hoe is het overleg met TNO gegaan? Was overigens benieuwd of jullie gelijktijdig met het onderzoek ook kijken naar namen voor de kwartiermakerschap? Of loopt dit pas vanaf eind augustus vanwege de vakantieperiode?

Gr,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 13 juli 2022 10:45
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Doorst: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire

Ha 5.12.e

Wij hebben hiervoor ruimte binnen de TNO opdracht. TNO heeft zoals ik begreep ook al eerder onderzoek gedaan naar Bonaire, dus ik denk dat het qua benodigde expertise dan ook goed loopt.

Vanuit Klimaat hebben kan er vanaf eind augustus (ivm vakantieperiode) iemand meedenken, maar misschien dat er voor die tijd alvast met TNO geschakeld kan worden over de opdracht (ook gelet op de brede scope)? Dan kunnen ze alvast aan de slag.

We hebben morgen regulier overleg met TNO. Zal het dan ook even noemen.

Groeten 5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Datum: 11 juli 2022 om 17:31:59 CEST

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>, 5.12.e
5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Doorst: Verslagje met actiepunten van gesprek MKE en BC Bonaire

Ha 5.12.e

Hebben jullie misschien al kunnen kijken of er nog budget zit in de TNO-opdracht?
Dat is de makkelijkste eerste stap denk ik om iets in gang te zetten.

Als er nog een idee/ evaluatie is hoe een tafel kan werken nav onze ervaringen zou dat helemaal perfect zijn.

Dank en groet,

5.12.e

Reeds verzonden

5.12.e 5.12.e

5.12.e 5.12.e

5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e

5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e

5.12.e

5.12.e

Reeds verzonden

5.12.e 5.12.e

5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e

5.12.e 5.12.e

5.12.e 5.12.e 5.12.e 5.12.e

5.12.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

From: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>
Sent: Wed, 24 Aug 2022 11:25:43 +0200
To: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>; "5.12e" <5.12e@minezk.nl>; "5.12e" <5.12e@minezk.nl>; "5.12e" <5.12e@minezk.nl>; "5.12e" <5.12e@minezk.nl>
Cc: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>
Subject: RE: Bespreken Klimaattafel Bonaire

Dag allen, mooi dat het zo loopt. Wmb hoeft ik niet bij dit overleg te zijn

Vriendelijke groet,

5.12e

Van: 5.12e <5.12e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 24 augustus 2022 11:24
Aan: 5.12e <5.12e@minezk.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>
CC: 5.12e <5.12e@minezk.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Bespreken Klimaattafel Bonaire

Hi 5.12e

Dank voor je mail en super fijn dat 5.12e beschikbaar is! @5.12e Zouden jullie misschien uit de agenda's van 5.12e en 5.12e een paar opties kunnen geven? Dan zal ik op basis daarvan kijken wanneer 5.12e en ik kunnen.
Bedankt alvast 😊

Groet,

5.12e

Van: 5.12e <5.12e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 24 augustus 2022 09:11
Aan: 5.12e <5.12e@minezk.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>
CC: 5.12e <5.12e@minezk.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>; 5.12e <5.12e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Bespreken Klimaattafel Bonaire

Hoi 5.12e en 5.12e

Zoals besproken zouden wij nog even terugkomen op via vanuit onze directie samen met jullie kan bijdrage aan de Klimaattafel voor Bonaire. 5.12e zal dit vanuit onze directie in ieder geval gaan oppakken.

Onderstaand overleg is helaas op een tijdstip dat 5.12e niet werkt en ik ook een vrije middag in de agenda had staan. Dus dat gaat ons niet lukken. Hopelijk lukt het om korte termijn een ander momentje in de agenda's te vinden. Ons secretariaat is goed op de hoogte van wat eventueel verschoven kan worden.

Tot snel!

Groeten 5.12e

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 5.12e <5.12e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 4 augustus 2022 14:11
Aan: 5.12e; 5.12e; 5.12e; 5.12e
CC: 5.12e
Onderwerp: Bespreken Klimaattafel Bonaire

Tijd: vrijdag 2 september 2022 13:00-14:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie:

Buiten reikwijdte

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 7 Sep 2022 16:11:57 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: DOMUS-22457092-v1-bezoek_gedeputeerde_Bruce_Zagers_en_5.1.2.e_5.1.2.e_van_Saba_op_woensdag_14_september_13_30-14_00_uur
Attachments: DOMUS-22457092-v1-bezoek_gedeputeerde_Bruce_Zagers_en_5.1.2.e_van_Saba_op_woensdag_14_september_13_30-14_00_uur opm HK.docx
Importance: High

Dank 5.1.2.e Graag nog een punt opnemen inzake deelname Saba aan evt. klimaattafel. In overleg met directie klimaat zijn we aan het bezien of we in onze aanpak ook de overige eilanden moeten betrekken. Lijkt mij wel logisch, daar we ook voor Saba en Statia een verantwoordelijkheid hebben. Daarnaast sluit het aan bij wat de minister wil. Dit overleg kunnen we daar goed voor gebruiken.

Dank!

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 6 september 2022 16:40

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: FW:

DOMUS-22457092-v1-bezoek_gedeputeerde_Bruce_Zagers_en_5.1.2.e_5.1.2.e_van_Saba_op_woensdag_14_september_13_30-14_00_uur

Dag 5.1.2.e

Hierbij de nota. Heel onduidelijk dus of er nog een grootser feest wordt gebouwd met Van Huffelen, ook plv Regeringscommissaris Statia, en dan mogelijk ook bestuurders van Bonaire op de video, of dat het gewoon blijft bij dit bezoek van eilandsbestuur Saba.

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Verzonden: dinsdag 6 september 2022 16:33

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp:

DOMUS-22457092-v1-bezoek_gedeputeerde_Bruce_Zagers_en_5.1.2.e_van_Saba_op_woensdag_14_september_13_30-14_00_uur

Dag 5.1.2.e

Nu de nota met spreekpunten. Gaat ook via Domus jouw richting op.

We hebben vanmiddag in een videocall kennis gemaakt met 5.1.2.e van BZK. Zij is nieuw op het onderwerp en gaat haar best doen de wens in te willigen om een persmoment met minister Jetten en Van Huffelen te houden.

Buiten reikwijdte

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER INFORMATIE

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Energiemarkt
Auteur
5.1.2.e
T 5.1.2.e
5.1.2.e @minez
k.nl

nota

bezoek gedeputeerde Bruce Zagers en eilandsecretaris
Tim Muller van Saba op woensdag 14 september 13.30-
14.00 uur

Datum
5 september 2022
Kenmerk
DGKE-DE / 2245 7092
Bhm: 22458546

Kopie aan
5.1.2.e (Energiemarkt), 5.1.2.e
5.1.2.e (WJZ), 5.1.2.e 5.1.2.e
(Regio)

Bijlage(n)

Parafenroute

5.1.2.e	5.1.2.e
5.1.2.e	5.1.2.e
5.1.2.e	
5.1.2.e	

Aanleiding

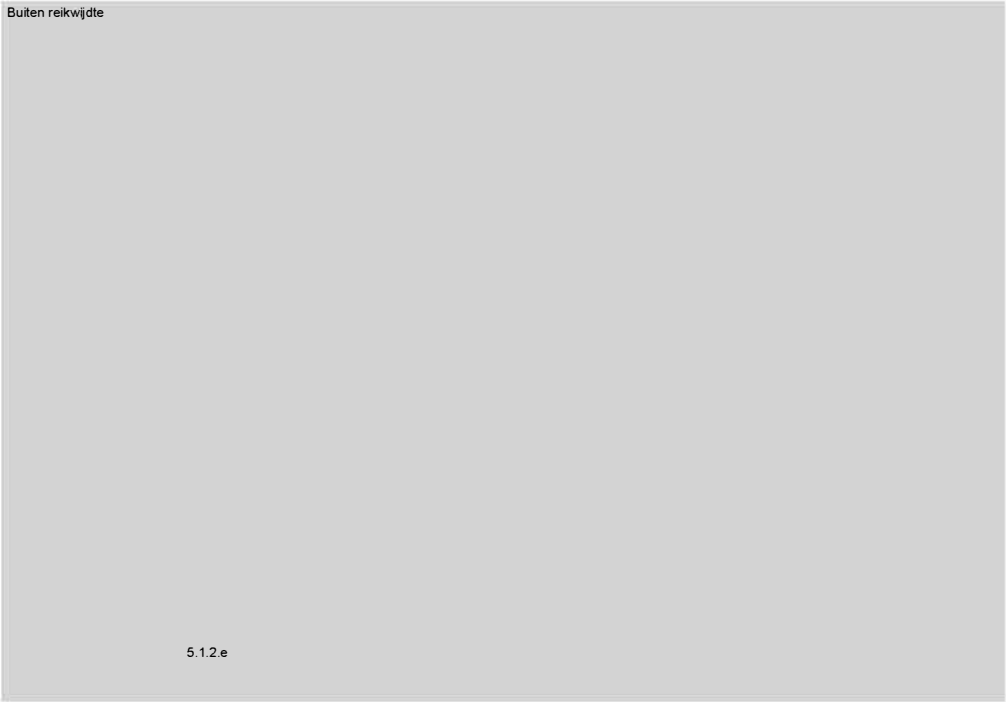
Op woensdag 14 september komen gedeputeerde Bruce Zagers en
eilandsecretaris Tim Muller (en mogelijk beleidsadviseur 5.1.2.e) op
bezoek van 13.00-14.00 uur. Van het ministerie zullen 5.1.2.e
5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e bij het gesprek aanwezig zijn.

- U kunt vragen of Saba interesse heeft om deel te nemen aan een klimaattafel. Momenteel zijn we met Bonaire een klimaattafel aan het inrichten waarin alle relevante informatie bij elkaar wordt gebracht om te bezien hoe er geanticipeerd kan worden op de klimaatverandering. Dit is een vraagstuk wat niet alleen op Bonaire speelt, maar ook op de overige eilanden. Voorstel van EZK is om daarbij dus ook Saba en Sint-Eustatius erbij te betrekken, daarmee komen we tot een aanpak voor geheel Caribisch Nederland.

Ontvangen BBR

Kernpunten

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Thu, 15 Sep 2022 08:37:59 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Rol Ed Nijpels - Terugkoppeling gesprek Bonaire

Mooi zo! Wij hebben lopend contact met Nijpels vanwege zijn voorzitterschap van het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord – wij kunnen hem benaderen voor een afspraak.

Zoals ik mailde, lijkt het ons nog steeds een optie dat verkenner en kwartiermaker dezelfde rol en persoon is. Ik zie het onderscheid in ieder geval nog niet zo. Misschien kunnen we dat gaandeweg het maken van de opdracht bepalen.

Over Saba, goed om te weten dat zij ook interesse hebben. Zoals in het overleg met 5.1.2.e afgesproken richten we ons nu eerst op het verzoek van Bonaire. We kunnen bekijken of/hoe we Saba en Statia ook een plekje geven, zoals besproken bijvoorbeeld door in een later stadium ook daar iets te faciliteren.

Laat het gerust weten als je dingen anders ziet.

Tot slot, goed voor jullie om te weten dat we deze week met 5.1.2.e en I&W hebben gesproken. 5.1.2.e liet ons weten dat er op gebied van mitigatie in de energiehoek al veel loopt. I&W gaat kijken wat ze kunnen betekenen, zowel op mitigatie (zal vooral over uitstoot door auto's en vliegtuigen gaan) en adaptatie. Ze waren begrijpelijkerwijs nog wel wat voorzichtig, omdat dit allemaal eilandelijke taken zijn.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 14 september 2022 15:47
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Rol Ed Nijpels - Terugkoppeling gesprek Bonaire

Dag 5.1.2.e

Super! Dan gaan we Ed Nijpels hiervoor benaderen om te bezien of hij interesse heeft. Bonaire heeft tijdens hun werkbezoek aan NL (voor het reces) een kennismakingsgesprek gehad met Ed, contact is dus reeds gelegd. Het idee is idd dat hij verkent en dat uit die verkenning er een kwartiermaker uitrolt. Verder zal Bonaire de tafel "trekken" en wij faciliteren een kwartiermaker. Dat blijft zo wmb.

Tot slot, Saba heeft ook aangeven graag betrokken te willen worden bij de Klimaattafel. Verwacht dat Sint-Eustatius eveneens positief zal reageren.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 14 september 2022 11:57
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Rol Ed Nijpels - Terugkoppeling gesprek Bonaire

Hoi 5.1.2.e

5.1.2.e en ik hebben het hier gisteren kort over gehad. Wij vinden het prima om bij Ed Nijpels te polsen of hij een rol kan en wil spelen. Ter check: is dan het idee dat Nijpels verkent en iemand anders kwartiermaker wordt? We hebben vorige week besproken dat Bonaire vooral hulp lijkt te willen bij het faciliteren van een klimaattafel. Het lijkt mij dan het meest logisch om verkenner/kwartiermaker als één te zien en vooral een faciliterende opdracht te geven. Hoor graag als jullie dat anders zien.

Tot slot: weet jij of Bonaire zelf ook al contact met Nijpels heeft gezocht? Ik dacht dat uit het verslag van het gesprek tussen Jetten en Rijna op te maken.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: maandag 12 september 2022 15:53

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Rol Ed Nijpels - Terugkoppeling gesprek Bonaire

Dag 5.1.2.e

Afgelopen donderdag met Bonaire (PA gedeputeerde Kroon) gesproken en hem een terugkoppeling gegeven van ons overleg vorig week. Vwb kwartiermaker kwam Bonaire met een voorstel om Ed Nijpels te vragen een verkenning te laten doen. Het is voor hen ook lastig om iemand te vinden. Met het netwerk van Ed en zijn bereidheid om wel enkele gesprekjes te willen voeren om Bonaire te helpen tot een shortlist van de namen te komen zou het wmb prima zijn om hem hiervoor te vragen. Wat jou betreft ook prima? Hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Directie Regio en Ruimte

Directoraat-generaal Bedrijfsleven en Innovatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag

M 5.1.2.e | 5.1.2.e@minezk.nl

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 27 Sep 2022 09:56:27 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Antw: OLB klimaattafel voortgang

Snap ik helemaal, we spreken 5.1.2.e zo!

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 26 september 2022 18:21
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Antw: OLB klimaattafel voortgang

Super, dank! Ik hoor graag. Ze zijn nogal ongeduldig. Al wat nieuws? Wil voorkomen dat hij zelf Ed Nijpels gaat bellen.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 26 september 2022 08:20
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Antw: OLB klimaattafel voortgang

Goedemorgen 5.1.2.e

Ik check vandaag bij 5.1.2.e of er contact is geweest en kom bij je terug. Ik snap het signaal van Bonaire heel goed, maar het simpele antwoord is dat hier in de zomer nog geen mankracht beschikbaar was. Nu wel, dus hopelijk lukt het om op korte termijn uit de startblokken te komen.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Datum: 25 september 2022 om 17:44:06 CEST
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Doorst: OLB klimaattafel voortgang

Dag 5.1.2.e

Zie mail hieronder van Bonaire. Hoe staat het met de afspraak?

Graag zsm je reactie. Dank.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Datum: 25 september 2022 om 17:42:37 CEST
Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e <@mac.com>
Onderwerp: Antw: OLB klimaattafel voortgang

Bon dia 5.1.2.e

Directie Klimaat is bezig met afspraak, die spreken Ed Nijpels regelmatig. Ik zal even nagaan hoe het hiermee staat. Ben het met je eens dat het wat lang duurt. Overigens heb ik vorige week gebeld, geen gehoor.

Buiten reiskonijde

Ik probeer je morgen te bellen.

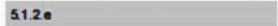
Gr,

Van: <@mac.com>

Datum: 24 september 2022 om 14:15:18 CEST

Aan: <@minezk.nl>

Onderwerp: OLB klimaattafel voortgang

Prioriteit: Hoog

Bon dia

We hebben nog steeds niks vernomen over contact van EZK met Nijpels over zijn inzet als kwartiermaker tbv de klimaattafel...

Ook zegt dat er nog steeds geen contact hem of Nijpels opgenomen om verdere invulling te bespreken.

Dit gaat dus niet zo lekker.

Gezag en Diputado hebben dan wel in juni jl contact gehad met EZK en minister Jetten over een klimaattafel maar we hebben nog geen concreet vervolg.

Ergens zit er iets vast...

Zie bijlage, wat moeten zij nu voor commentaar geven...?

Kunnen we vandaag morgen even bellen ? Thanks!

From: "5.1.2.e"
Sent: Thu, 29 Sep 2022 10:41:01 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Inplannen afspraak klimaattafel Bonaire

Dank 5.1.2.e! Super. Met Rob gisteravond over gehad en hij is akkoord met Ed Nijpels. Wel gaf hij aan om ook een wetenschapper te betrekken. Ik heb gezegd dat TNO die rol zou kunnen vervullen, dat was wat hem betreft ook akkoord. We leggen contact met Bonaire en Ed voor een afspraak volgende week.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: donderdag 29 september 2022 10:01
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Inplannen afspraak klimaattafel Bonaire

Hi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zie hieronder mail van Ed Nijpels. Hij is beschikbaar voor een kennismaking. Zoals dinsdag afgesproken, fijn als jullie dit in overleg met Bonaire in kunnen plannen. Lijkt me goed om 5.1.2.e ook uit te nodigen aangezien I&W inhoudelijk een belangrijke rol kan pakken. Ik kan haar daar begin volgende week nog even over bellen.

@ 5.1.2.e heb jij nog kans gehad om de minister te spreken over de beoogd kwartiermaker?

Vanaf nu ben ik echt op een lang weekend. Ik wilde jullie dit mailtje niet onthouden, toch weer een stap vooruit 😊

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: Ed Nijpels 5.1.2.e
Verzonden: dinsdag 27 september 2022 16:28
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; Ed Nijpels <5.1.2.e>
Onderwerp: Re: kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Goedemiddag 5.1.2.e

Mooi dat ik zo snel al iets van jullie hoor. Wat mij betreft stuur je alvast het materiaal dat jullie tot nu toe hebben verzameld. De opdrachtomschrijving krijg ik dan wel zodra hij klaar is. Prima om een overleg te organiseren met iemand van de BC. Ik zorg ervoor dat er ruimte is in mijn agenda. En ik zie een kennismaking met jullie gaarne tegemoet.

Vriendelijke groet,

Ed Nijpels

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Datum: dinsdag, 27 september 2022 om 15:37

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>, Ed Nijpels <5.1.2.e>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Goedemiddag Ed,

Goed om te horen dat je bereid bent om de rol van kwartiermaker op je te nemen. Ik heb begrepen dat je al eerder met Bonaire hebt gesproken, maar kan me voorstellen dat je desondanks wel benieuwd bent wat deze rol precies inhoudt. 5.1.2.e en ik werken momenteel aan een opdrachtbeschrijving die we op korte termijn met je kunnen delen en bespreken.

Onze collega 5.1.2.e van de directie regio (die houden zich vanuit EZK bezig met het Caribisch gebied) liet ons weten dat er volgende week en de week erna iemand van BC Bonaire in Nederland is. 5.1.2.e gaat kijken of we dan eventueel kunnen kennismaken en verwachtingen bij de Klimaattafel over en weer kunnen delen. Zou je eventueel beschikbaar zijn om al bij dit gesprek aan te sluiten? Ik verwacht dat 5.1.2.e in de loop van de week met een voorstel komt voor datum en tijd.

We zijn ons bewust van het feit dat je tot 1/11 nog voorzitter van het VGO bent, dus laat het gerust weten als dit niet past. Het lijkt me sowieso goed om ook even los kennis te maken en praktische zaken als beschikbaarheid te bespreken.

Tot slot, ik zit vanaf morgen in de Ardennen en ben slecht bereikbaar. Ik houd in de gaten of 5.1.2.e met een datum komt, en mail dat dan even aan je door!

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 27 september 2022 13:25

Aan: 'Ed Nijpels' <5.1.2.e>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Ha Ed,

Ik sprak vanochtend met je over het kwartiermakerschap van de klimaattafel in Bonaire. 5.1.2.e en 5.1.2.e (beiden cc) zullen hierover verder contact met je opnemen.

Groet,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Mon, 3 Oct 2022 16:47:55 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Concept-opdracht kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Ha 5.1.2.e

Dank voor concept. Ik ga er naar kijken en zal morgen mijn reactie met je delen. Vwb afstemming met Bonaire, zal ik ervoor zorgen dat het concept bij hen terecht komt voor reactie.

Het gesprek met Ed, EZK en Bonaire gaan wij wel inplannen, dat zal in de week van 18 oktober worden want dan is de gezaghebber in NL. Voor die tijd even bespreken hoe we dit gesprek het best kunnen voorbereiden. I&W neem ik uiteraard mee.

Voor de interdepartementale afstemming zou ik zelf adviseren om hier de stuurgroep Caribische delen van het Koninkrijk (geldt ook als voorportaal MR) voor te benutten. Hier zitten alle dg'en/sg'en van de ministeries aan tafel incl. de Rijksvertegenwoordiger voor Caribisch Nederland.

Zou jij mij de mail van 5.1.2.e willen doorsturen? Zelf niet gezien. Eens om samen op te trekken in de zoektocht naar een 'expert'.

Dank voor de moeite, 5.1.2.e ! Stap voor stap komen we er.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: maandag 3 oktober 2022 14:41

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Concept-opdracht kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Hi 5.1.2.e en 5.1.2.e

Zie bijgevoegd de concept-opdracht die 5.1.2.e en ik hebben opgesteld voor de kwartiermaker klimaattafel Bonaire. Als jullie op- of aanmerkingen hebben, horen we ze graag.

Verder gaan we graag nog even met jullie in gesprek over de onderstaande punten. Hebben jullie later deze week tijd hiervoor?

1. **Hoe stemmen we af met Bonaire?** Sturen jullie dit concept door, of is een andere route logischer? Ik heb een voorbehoud in de opdracht gezet dat we nog met Bonaire moeten afstemmen.
2. **Gesprek Bonaire, EZK en Nijpels** – Plannen jullie dit in? Nijpels weet dat het eraan komt. Het lijkt mij belangrijk dat I&W ook aansluit. Ik heb 5.1.2.e net kort gesproken en spreek haar vanmiddag of morgen uitgebreider.
3. **Hoe brengen we dit interdepartementaal verder?** Vanuit klimaat hebben we een aantal overleggen waarin we kunnen afstemmen, maar ik kan me voorstellen dat de CN-lijn ook een logische is. Komt bij dat we van een aantal departementen ook commitment nodig hebben op een actieve rol bij de totstandkoming van de klimaattafel. Ik denk dan aan I&W (mobiliteit, luchtvaart, water, milieu), VWS (hitte), LNV (natuur), BZK (verduurzaming gebouwde omgeving), EZK (energie). Hebben jullie ideeën hoe we dit handig kunnen aanpakken?
4. **Samenwerking kennisinstellingen** – Ik kreeg van 5.1.2.e een mail doorgestuurd van NWO en zag dat jij ook in de mailwisseling staat, 5.1.2.e Heb je toevallig al contact? Is het een idee om samen met de expert daar in gesprek te gaan over wat loopt. Alternatief is dat we dit in de klimaattafel mee laten lopen.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73

2594 AC Den Haag

M: 5.12.0

E: 6.12.0 @minezk.nl

From: "5.1.2.e"
Sent: Wed, 5 Oct 2022 12:18:10 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minienw.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Hi 5.1.2.e

Jetten spreekt Harbers vandaag en zal hier dan ook over beginnen. Wellicht dat het commitmentballetje dan ook gaat rollen.

Volgens mij is het gesprek in de week van 18/10 niet bedoeld als overleg op hoog niveau, maar als kennismaking en om nader met elkaar te kijken hoe we dit vorm kunnen geven.

Lijkt me overigens wel goed om verder te praten over jullie commitment, evt ook op hoogambtelijk niveau, als het de komende weken, ondanks het VU-rapport, niet van de grond komt. Dat betekent namelijk ook iets voor de reikwijdte van deze opdracht.

Groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>
Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 12:12
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Dat klopt. 5.2.1 Vandaar

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 12:09
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Dag 5.1.2.e

We hadden afgesproken om jullie programmamanager adaptie uit te nodigen voor dit kennismakings/startgesprek. Ik ga geen DG uitnodigen, wil uiteraard niet zeggen dat Ed Nijpels (na zijn formele installering) niet hem/jullie minister het gesprek zal aangaan over adaptie.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>
Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 11:50
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

5.2.1

Bel je later.... ☺

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 10:25

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Hi 5.1.2.e

Standaardbepalingen zijn in dit geval denk ik niet nodig, maar ik zal de check doen bij onze juristen.

Vragen hebben we ook ontvangen. Onze analyse is dat het overgrote merendeel op jullie terrein ligt en 1-2 vragen bij ons. Gaan jullie de beantwoording coördineren?

Bezoek Rijna is me bekend. 5.1.2.e is voornemens een overleg te plannen over de klimaattafel met Rijna, EZK en de beoogd kwartiermaker. Het lijkt me goed als jij of iemand anders van I&W daarbij aansluit. Dan helpt het wel als jullie duidelijk hebben in hoeverre adaptatie een plek kan krijgen aan de klimaattafel. Hoor graag hoe je hierin zit. Misschien is het handig om begin volgende week even bij elkaar te komen, inclusief 5.1.2.e Zal ik iets inplannen?

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>

Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 08:53

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Hoi 5.1.2.e later vandaag?

Boilerplate zijn standaard bepalingen.

Hebben jullie ook de kamervragen ontvangen? En komt Rijna ook bij jullie langs? Hij is de week van 17 oktober in NL. Zou hem uitnodigen.

Ik heb hem gebeld om met onze mensen van klimaatadaptatie te praten. ☺.

Gaat dan niet over de klimaattafel. Maar eigenlijk past dat onderwerp erbij.

We hebben contact. Het is erg druk hier. Maar dat is het overal, hé?

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 08:49

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Antw: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Hi 5.1.2.e

Dank voor je reactie, we gaan ernaar kijken. Ik heb geen idee wat boiler plate is. We hebben de opdracht qua opzet gebaseerd op twee recente vergelijkbare opdrachten die vanuit onze directie zijn uitgezet. We kunnen de juridische check doen maar ik verwacht daar geen gekke dingen.

Wanneer kun je de opdracht nader bespreken?

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minienw.nl>

Datum: 4 oktober 2022 om 19:23:44 CEST

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: 20220927 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire v2

Hoi 5.1.2.e Het is nu even heel druk. Ik heb er snel naar gekeken en een aantal opmerkingen geplaatst. Het is wat kort door de bocht, maar hoop dat je me dat nu even vergeeft.

Ik denk zelf dat we het nog eens goed moeten bespreken.

Daarbij denk ik dat je langs bij de HDJZ of op je eigen afdeling even een voorbeeld van een dergelijke opdracht moet vragen. Er mist nogal wat boilerplate.

Met vriendelijke groet, 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Directoraat-Generaal Luchtvaart en Maritieme Zaken | Directie Luchtvaart |

Afdeling Luchtruim en Regionale Luchthavens

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag

Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag

M: 5.1.2.e

Email: 5.1.2.e@minienw.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienw

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.12e"
Sent: Thu, 13 Oct 2022 13:54:48 +0200
To: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>; "5.12e" <5.12e@minezk.nl>; "5.12e" <5.12e@minienw.nl>; "5.12e" <5.12e@minienw.nl>
Cc: "5.12e" <5.12e@minezk.nl>
Subject: Agenda overleg komende dinsdag
Attachments: 20221012 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire.docx

Hi 5.12e en 5.12e en 5.12e

Ervan uitgaande dat ons overleg met Ed Nijpels en Bonaire (gedeputeerde Kroon) dinsdag doorgaat, hierbij de laatste versie van de opdracht. Qua agenda leek het mij handig om het een beetje open te houden:

1. Kennismakingsrondje
2. Conceptopdracht kwartiermaker
  - o Korte toelichting EZK
  - o Bespreken aandachtspunten (o.a. producten, afsprakenkader, eigenaarschap, verhouding kwartiermaker/OLB, ondersteuning)
3. Vervolgafspraken

Kunnen jullie je hierin vinden, of willen jullie graag specifiekere dingen opnemen? @ 5.12e en 5.12e kunnen jullie dit met de aanwezigen delen als inderdaad zeker is dat het overleg doorgaat?

Verder vroeg ik me nog af of het overleg nog wordt ingekort (suggestie 5.12e eerder deze week).

Vriendelijke groet,

5.12e

5.12e

5.12e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

M: 5.12e

E: 5.12e @minezk.nl

From: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Sent: Mon, 17 Oct 2022 17:18:30 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
CC: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: RETOUR MKE: 7) K Klimaattafel Bonaire.pdf

Eens. Inclusief gedachte van ienw aan afsprakenkader dat denk ik toch wel goed kan werken

Vriendelijke groet,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 17 oktober 2022 16:56
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: RETOUR MKE: 7) K Klimaattafel Bonaire.pdf

Hi 5.12.e

Heb je hetzelfde beeld qua acties uit de staf zojuist?

- Kijken in hoeverre klimaattafel onafhankelijk kan/moet zijn → meenemen in opdracht kwartiermaker.
- Aanstelling vanuit MKE of breder → in principe MKE, maar wel na afstemming met betrokken bwp en Bonaire. [Opdracht vanuit MKE én MI&W én MLNV zou ook optie kunnen zijn. Niet besproken maar borgt wellicht wel meer eigenaarschap...]
- Beoogd kwartiermaker Nijpels → zsm afstemmen met MI&W [en dan gelijk ook met SBZK, MN&S zou ik zeggen? Ik stel voor om MI&W zsm via de lijn te checken en rest via BWO, mits op korte termijn gepland].
- Vraag achter vraag: borgen dat aanbevelingen ook daadwerkelijk worden opgepakt → bijv via onafhankelijkheid tafel [maar dat borgt dat volgens mij niet persé] en/of via afsprakenkader en/of commitment of procesafspraken vooraf.
- Inhoudelijk → GO meenemen bij mitigatie.

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Verzonden: maandag 17 oktober 2022 16:21
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: RETOUR MKE: 7) K Klimaattafel Bonaire.pdf

Ha collega's,

Zie bijgevoegd retour van MKE.

@ 5.12.e en 5.12.e zorgen jullie dat jullie deze vragen kunnen beantwoorden zo in de Staf?
@ 5.12.e neem jij contact op met secr MKE voor het inplannen van het BWO?
@ print graag retour in IBABS en naar DIV.
Thanks!

Groet,

5.12.e

Van: Jetten,
Verzonden: maandag 17 oktober 2022 15:30
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: 7) K Klimaattafel Bonaire.pdf

Zie enkele opmerkingen, eens met de voorgestelde lijn.

From: "5.12e"
Sent: Mon, 7 Nov 2022 16:27:49 +0200
To: "Ed Nijpels" <5.12e>
Cc: "5.12e" <5.12e> @minezk.nl; "5.12e" <5.12e> @minezk.nl
Subject: Update klimaattafel Bonaire

Goedemiddag Ed,

Het is alweer even geleden dat we met elkaar om tafel zaten om de klimaattafel Bonaire te bespreken. Hierbij een korte update. Bij een aantal punten ook een vraag over jouw wensen en/of beschikbaarheid.

- De aanstelling is bijna rond. We laten het je uiteraard weten als dit daadwerkelijk zo is. Bonaire zal hier verwacht ik dan ook gelijk mee naar buiten willen. Heb jij wensen rond de communicatie? We kunnen desgewenst hier bij EZK regelen dat Communicatie een voorstel doet voor de communicatie vanuit ons ministerie.
- De formulering van het opdrachtgeverschap is in de opdracht aangepast. Vanwege het eigenaarschap van dit traject, wordt er hier intern aan gehecht dat dit zowel bij het kabinet als het bestuurscollege ligt en niet alleen bij de minister voor K&E. Om het voor jou en onszelf praktisch te houden, hebben we hier wel aan toegevoegd dat de minister voor K&E verantwoordelijk is voor de aanstelling en vanuit die rol fungeert als eerste aanspreekpunt.
- We zijn druk bezig met het regelen van ondersteuning. Waarschijnlijk wordt dat een combinatie van een consultant hier (jouw rechterhand) en een consultant op Bonaire (die de klimaatproblematiek en lokale verhoudingen kent en lokaal snel kan schakelen). We hopen daar deze week nog meer duidelijkheid over te krijgen, zodat de voorbereiding snel kan starten.
- Ondertussen zijn we aan het inventariseren welk beleid (vanuit Den Haag) rond klimaat momenteel loopt/wordt ingezet, zodat we daar goed bij aan kunnen sluiten en/of dat in de klimaattafel mee kunnen nemen. Ons idee is dat je op basis hiervan voorafgaand aan je bezoek aan Bonaire hier een aantal gesprekken kunt voeren. Ben je hiervoor beschikbaar in de tweede helft van november/eerste helft december?
- 5.12e (cc) is volgende week op Bonaire en zal daar ook met het bestuurscollege bijpraten over de klimaattafel.
- Gelet op betrokkenheid vanuit verschillende departementen, stemmen we de opdracht de komende weken op werk-, directeurs-, DG- en politiek niveau af. We vroegen ons af of je, ervan uitgaande dat de opdracht dan formeel is verstrekt, op 22 november a.s. beschikbaar bent om in het DG-overleg te vertellen over dit traject. We horen het graag, dan zorgen we dat je een uitnodiging krijgt.

Tot zover voor nu. We kijken uit naar je reactie. Als je behoefte hebt om af te spreken of te bellen, horen we het graag.

Vriendelijke groet,

5.12e

5.12e

5.12e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73

2594 AC Den Haag

M: 5.12e

E: 5.12e @minezk.nl

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Wed, 9 Nov 2022 17:25:45 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: Opdrachtbeschrijvingen ondersteuning kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Check! Akkoord met jullie advies

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Datum: 9 november 2022 om 16:10:13 CET
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Opdrachtbeschrijvingen ondersteuning kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Ha,

Wat mij betreft een logische verdeling. Met deze inrichting haal je het meeste uit van beide consultants. Voor wat betreft de praktische voorbereiding, zou ik inderdaad vooral het Openbaar Lichaam laten regelen. Zij wachten enkele met formele benoeming, dan kunnen zij ook met de naam naar buiten en afspraken in plannen/maken voor Ed. Daarnaast zal ik in januari naar Bonaire afreizen ipv midden november, dus kan ook in contacten/netwerk Ed ondersteunen in de voorbereiding.

Gr,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 9 november 2022 16:06
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: RE: Opdrachtbeschrijvingen ondersteuning kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Hi 5.1.2.e

Weer een dag verder, kom ik toch uit op een iets andere verdeling, namelijk:

1. Desk research → penvoerder lokale consultant A, want die hebben al veel werk liggen waar ze op voort kunnen borduren en de onderzoekskwaliteiten om aanvullingen te doen. Consultant B levert input, en zet goede contacten TNO in waar nuttig. Deadline: december (in ieder geval de inventarisatie van wat er al ligt en waar gaten zitten), zodat benut kan worden voor reis.
2. Reis
  - a. Inhoudelijke voorbereiding reis → Consultant B
  - b. Praktische voorbereiding reis → Openbaar lichaam (kwaliteiten consultant A liggen niet hier, ze kunnen wel suggesties doen voor gesprekken op basis van inhoudelijke expertise).
3. Kijken wat er voor Saba en Statia kan → lokale consultant A, want die hebben kennis/track record daar.
4. Penvoerder eindrapport → Consultant B, want die zijn rechterhand Ed en ik wil dit zo dicht mogelijk bij kwartiermaker beleggen. Uiteraard gaat dit met input van consultant A, openbaar lichaam, departementen, etc.

Als jij dit ook oké/logisch vindt, gaan we het zo in de opdrachtbeschrijvingen zetten die naar inkoop gaan.

Ciao!

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: woensdag 9 november 2022 07:49
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Opdrachtbeschrijvingen ondersteuning kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Ha 5.1.2.e

Heel veel dank hiervoor! Als eerste op mn to do lijst gezet 😊

Ik snap de worsteling. Zie bijgevoegd reactie.

Denk misschien handig om inderdaad bij de 4 punten de lead te verdelen, dus 1 en 4 bij B en 2 en 3 bij A. Zou dat helpen?

Verder is enige overlap in deze fase logisch.

Ten aanzien van verzoek LNV: kunnen we niet toch een haakje opnemen? Is met oog op breed commitment wat we beogen misschien wel handig. Desnoods dat we kijken hoe het mogelijk is?

Ten aanzien van de prijsindicatie: volgens mij mogen wij alleen globale prijsinformatie inwinnen. Handigste is dus even om met beide partijen te bellen en te peilen wat een reëel bedrag is, op basis daarvan vul je dan de max in.

Succes en app maar even als dit nog vragen oproept.

Groeten 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 8 november 2022 20:30

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Opdrachtbeschrijvingen ondersteuning kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Urgentie: Hoog

Hoi 5.1.2.e

Hierbij zoals aangekondigd (maar helaas later dan gehoopt) twee opdrachtoomschrijvingen voor inhuur van consultants ter ondersteuning van de kwartiermaker. De opdrachten zijn hetzelfde, met uitzondering van de beschrijving van de werkzaamheden. In de kantlijn een paar vragen/aandachtspunten. Samengevat:

- Voorstel om overkoepelende opdracht kwartiermaker mee te sturen zodat de bureaus hun plek in het grote plaatje zien.
- Belangrijkste punt wat mij betreft: veel van de werkzaamheden die we vragen moeten beide consultants met het OLB en/of elkaar doen. Daardoor is niet heel scherp wie waarvan is. Ik zie twee opties: (a) steeds scherp opschrijven wie in de lead is of (b) consultant b (5.1.2.e) hoofdaannemer maken. Wat is jouw ervaring hiermee, wat is handig?
- Noemen we het max bedrag? Dat was wel zo in de opdracht aan het kennisconsortium van het IBO...
- Werd vandaag op de valreep door LNV gevraagd of we ook werkzaamheden voor het Natuur Milieu Beleidsplan in de opdracht mee kunnen nemen. Dat loopt al, en er is 35 miljoen voor beschikbaar vanuit het RA. Lijkt mij onhandig om de opdracht nu uit te breiden omdat we dit snel in gang willen zetten. Kunnen met LNV wel kijken of er rond adaptatie dingen uit deze opdrachten rollen die voor hen relevant zijn. Eens?
- I&W gaat dus kijken of ze de helft kunnen bekostigen.
- Morgen bel ik met 5.1.2.e over de rol van lokale consultant; vandaag 5.1.2.e gesproken..

Ik realiseer me dat dit laat komt -we hadden vandaag flink wat stappen te doorlopen- excuses daarvoor: **lukt het jou om morgenochtend te reageren** zodat we de bureaus dan kunnen mailen en zij hopelijk uiterlijk donderdag een prijsindicatie kunnen geven? Wij kunnen inkoop dan op vrijdag starten en volgende week aanvullen met een uitgebreidere offerte. Als het makkelijker/snelser is om even te bellen, ook goed natuurlijk. En als het niet lukt, horen we het ook graag 😊.

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73

2594 AC Den Haag

M: 5.12.0

E: 6.12.0 @minezk.nl

From: "Edison Rijna" <5.1.2.e@minezk.nl> @gmail.com>
Sent: Fri, 11 Nov 2022 16:26:04 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @hotmail.com>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @minezk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @mac.com>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @bonairegov.com>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @bonairegov.com>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @bonairegov.com>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl> @minezk.nl>
Subject: Re: [Graag akkoord] Aangepaste opdracht/voorstel organisatie klimaattafel Bonaire

Akkoord!

Saludos.

Edison.

Sent from my iPhone

On 11 Nov 2022, at 09:47, pablo james kroon <5.1.2.e@minezk.nl> @hotmail.com> wrote:

Beste 5.1.2.e

Dank voor het toesturen van opdracht kwartiermaker en voorstel projectorganisatie (versie 03-11-2022).

De omschrijving van de doelstelling lijkt mij prima en mooi dat Bonaire nu wordt vermeld als opdrachtgever. Wat mij betreft akkoord.

De projectorganisatie lijkt groot opgezet en de aansluiting op de organisatie van OLB moeten we nog maar even bespreken.

Veel dank voor je inzet,

James (Pablo) Kroon

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl> @minezk.nl>

Verzonden: Tuesday, November 8, 2022 10:40:21 AM

Aan: '5.1.2.e' <5.1.2.e@minezk.nl> @mac.com>

CC: Edison Rijna <5.1.2.e@minezk.nl> @gmail.com>; James P. Kroon <5.1.2.e@minezk.nl> @hotmail.com>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl> @bonairegov.com>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl> @bonairegov.com

<5.1.2.e@minezk.nl> @bonairegov.com>; 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl> @minezk.nl>

Onderwerp: RE: [Graag akkoord] Aangepaste opdracht/voorstel organisatie klimaattafel Bonaire

Dank 5.1.2.e! Er zit inderdaad enige urgentie. Het verzoek is zsm jullie akkoord te krijgen. @Edison/James: zijn jullie akkoord?

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

.....
Directie Regio en Ruimte

Directoraat-generaal Bedrijfsleven en Innovatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag

.....
M 5.1.2.e | 5.1.2.e @minezk.nl

.....
 Gr,

5.1.2.e

Van: 5.12.e <5.12.e@mac.com>

Verzonden: dinsdag 8 november 2022 15:18

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

CC: Edison Rijna <5.12.e@gmail.com>; James P. Kroon <5.12.e@hotmail.com>; 5.12.e

<5.12.e@bonairegov.com>; 5.12.e @bonairegov.com; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: Re: [Graag akkoord] Aangepaste opdracht/voorstel organisatie klimaattafel Bonaire

Urgentie: Hoog

Bon dia 5.12.e

Je bericht en het laatste concept heb ik goede orde ontvangen en met advies doorgeleid naar Gezaghebber en Gedeputeerde voor besluit.

Ik begrijp dat er enige urgentie is omdat de benoeming ook nog moet worden voorgelegd aan de MR.

Gezaghebber is momenteel uitlandig maar heeft het concept en advies inmiddels ontvangen.

Gedeputeerde heb ik gister geïnformeerd.

Zijn er nog vragen dan verneem ik graag.

Vriendelijke groet

5.12.e

On Nov 4, 2022, at 07:23, 5.12.e 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minezk.nl> wrote:

Beste 5.12.e

Refererend aan ons telefonisch gesprek, bijgaand een nieuwe versie van het stuk rondom het opzetten van een klimaattafel Bonaire. Belangrijkste wijziging is m.i. de vormgeving opdrachtgeverschap. Graag het verzoek om het stuk af te stemmen met bestuurscollege. Veel dank voor de moeite! Bij vragen weet je mij te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.12.e

5.12.e

Directie Regio en Ruimte

Directoraat-generaal Bedrijfsleven en Innovatie

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag

M 5.12.e | 5.12.e @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. <20221103 Opdracht Kwartiermaker Klimaattafel Bonaire nw versie.docx>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Sent: Fri, 11 Nov 2022 18:35:12 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minezk.nl>
Subject: RE: [Verzoek] Opdracht Ed Nijpels

priam

Vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 11 november 2022 15:33
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: [Verzoek] Opdracht Ed Nijpels

Ha 5.1.2.e

Ik ben bezig met het afronden van de opdracht van Ed Nijpels met inkoop. Gezien het feit dat Ed ook naar Bonaire zal afreizen, moet dat ook worden opgenomen in de opdracht. Inkoop raadde aan een maximum bedrag op te nemen in de vergoedingenbrief (als het gaat om buitenlandse dienstreizen). Op basis van een week verblijf en tickets naar Bonaire, en de mogelijkheid dat een tweede reis nodig blijkt te zijn, raadde hij een maximum bedrag aan van 15.000 ex btw. Aan jou de vraag of jij akkoord bent met het opnemen van een maximum bedrag en dus met het ophogen van de oorspronkelijke opdracht met dit bedrag.

Groet, 5.1.2.e

From: "Ed Nijpels" <[REDACTED]>
Sent: Tue, 15 Nov 2022 13:36:59 +0200
To: "[REDACTED]" <[REDACTED]> @minezk.nl>
Cc: "[REDACTED]" <[REDACTED]> @minezk.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]> @minezk.nl>; "[REDACTED]" <[REDACTED]> @minezk.nl>
Subject: Re: Persbericht
Attachments: image003.jpg, image003.jpg, 20221115 - Nieuwsbericht Klimaattafel Bonaire_v2.docx

Dag [REDACTED]

Ziet er prima uit. Moet nog niet worden gemeld dat Bonaire instemt met opdracht en keuze voor mij?

Vriendelijke groet,

Ed

Op 15 nov. 2022 om 09:50 heeft [REDACTED] ([REDACTED]) <[REDACTED]> @minezk.nl> het volgende geschreven:

Ha Ed,

Bijgevoegd vind je het persbericht dat door communicatie is opgesteld. Dit wordt parallel afgestemd met het openbaar lichaam. We horen het graag zo snel mogelijk als je aandachtspunten hebt.

Vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73

2594 AC Den Haag

M: [REDACTED]

E: [REDACTED] @minezk.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ed Nijpels aangesteld als kwartiermaker klimaattafel Bonaire

Klimaatverandering heeft wereldwijd effect, maar zeker in Caribisch Nederland is de impact van klimaatverandering groot en direct voelbaar. Tegelijkertijd liggen op de eilanden ook grote kansen om te tonen hoe we klimaatverandering het hoofd kunnen bieden. Met die ambitie wordt de klimaattafel Bonaire ingesteld. De heer drs. E.H.T.M. (Ed) Nijpels is gezien zijn ruime ervaring als voormalig voorzitter van het Energieakkoord en Voortgangsoverleg Klimaatakkoord geselecteerd om te helpen bij de opzet van deze klimaattafel.

Kleine eilanden zoals Bonaire zijn kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering en merken dikwijls als eerste de gevolgen. Het is daarom extra belangrijk dat de eilanden in Caribisch Nederland verduurzamen en weerbaarder worden tegen het veranderende klimaat. Er bestaat daarbij behoefte aan een centraal platform waar alle relevante kennis en beleid gericht op adaptatie en mitigatie bijeen wordt gebracht en van waaruit beleidskeuzes worden voorbereid. Die behoefte heeft het bestuurscollege van Bonaire doen besluiten om een klimaattafel Bonaire op te starten.

Ed Nijpels kwartiermaker

Het kabinet heeft de heer Nijpels gevraagd om als kwartiermaker de opzet van de klimaattafel te faciliteren. Hij zal bekijken hoe en in welke vorm de klimaattafel Bonaire kan worden opgezet. Deze werkzaamheden worden samen met een lokale projectleider in gang gezet, met ondersteuning vanuit onder andere het openbaar lichaam en de Rijksoverheid. Het is de bedoeling dat er na zes maanden een voorstel ligt voor een organisatieplan en strategische agenda. De kwartiermaker zal ook de mogelijkheden onderzoeken voor een klimaattafel op Saba en Sint Eustatius.

Minister Jetten: *"We mogen niet vergeten dat Caribisch Nederland al aan de frontlinie van klimaatverandering staat. Ik wil er in goede samenwerking met de heer Nijpels voor zorgen dat we nu echt stappen gaan zetten om de eilanden in het Caribische deel van ons Koninkrijk te verduurzamen en weerbaarder te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering. Met Nederlandse kennis en kunde kunnen we van Caribisch Nederland een voorbeeld maken voor kwetsbare eilandstaten van over de hele wereld."*

From: "5.12.e"
Sent: Tue, 15 Nov 2022 15:51:23 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@mac.com>
Subject: RE: GRAAG ZSM REACTIE: Persbericht

Super! Dan communiceer ik met onze communicatieafdeling dat we verder kunnen.

Gr,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@mac.com>
Verzonden: dinsdag 15 november 2022 14:36
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: GRAAG ZSM REACTIE: Persbericht

Komst is idd beter

Plaats: direct onder aanhef (dacht ik) leuk voor kroon, lekker actief... 😊

On Nov 15, 2022, at 09:31, 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minezk.nl> wrote:

Dank 5.12.e Een kleine wijziging, zie rood. Verder prima. Deze quote komt dan naast de quote van Minister Jetten te staan, dus niet in aanhef/inleiding. Akkoord?

“Recente onderzoeken onderstrepen nog eens de kwetsbaarheid van eilanden als Bonaire en de noodzaak en urgentie om nu maatregelen te nemen. Wij zijn bijzonder verheugd met de toezegging **komst van Ed Nijpels ons te helpen bij het opzetten van een klimaattafel om tot een gecoördineerde aanpak te komen” aldus Gedeputeerde James Kroon (Infrastructuur, Natuur & Milieu)**

Gr,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@mac.com>
Verzonden: dinsdag 15 november 2022 13:48
Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>
Onderwerp: Re: GRAAG ZSM REACTIE: Persbericht
Urgentie: Hoog

zoiets?

On Nov 15, 2022, at 08:16, 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minezk.nl> wrote:

Bon dia 5.12.e

Bijgaand persbericht omtrent aanstelling Ed Nijpels. Graag je reactie en akkoord van bestuurscollege. Ik denk dat het goed als jullie ook een quote aanleveren, waarin jullie aangeven dat Bonaire instemt met opdracht en keuze voor Ed. Deze quote plaatsen we dan naast die van Minister Jetten.

Hoor graag zsm van je. dank.

Gr,

5.1.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages. <image003.jpg><20221115 - Nieuwsbericht Klimaattafel Bonaire_v2.docx>

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: "minister-ke"
Sent: Mon, 21 Nov 2022 17:33:25 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "minister-ke" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Cc: "minister-ke" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minezk.nl>
Subject: RE: Antw: Lancering Klimaatafel

Goedemiddag 5.12.e

De afspraak is definitief ingepland voor **woensdag 23 november van 13.00 - 13.30 uur**. Deze afspraak is fysiek op het Ministerie van EZK / kamer MKE.

Graag tijdig, via BBR, de voorbereiding aanleveren.

Alvast heel veel dank!

Met vriendelijke groet,

5.12.e / 5.12.e

5.12.e

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

T: + 5.12.e | + 5.12.e

E: 5.12.e @minezk.nl

Let op! Bij bezoek aan het ministerie geldt een legitimatieplicht

De agenda van de Minister Jetten is veranderlijk. Daardoor kunnen afspraken altijd op korte termijn worden gewijzigd of geannuleerd. Onder dit voorbehoud worden afspraken in de agenda van de Minister opgenomen.

Van: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 18 november 2022 19:21

Aan: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>

CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>

Onderwerp: Antw: Lancering Klimaatafel

Dag 5.12.e

Bij deze de bevestiging. Tijdstip is akkoord.

Voor gedeputeerde James Kroon zie hieronder zijn e-mail:

- 5.12.e @hotmail.com

- 5.12.e @mac.com (uitnodiging graag ook naar zijn PA)

Voor Ed Nijpels:

- 5.12.e

Dank voor de moeite!

Gr,

5.1.2.e

Van: minister-ke <5.1.2.e@minezk.nl>

Datum: 18 november 2022 om 18:52:08 CET

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>

CC: minister-ke <5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>, 5.1.2.e

<5.1.2.e@minezk.nl>

Onderwerp: Lancering Klimaatafel

Beste 5.1.2.e

Wij hebben het verzoek gekregen om een afspraak in te plannen James Kroon (gedeputeerden Bonaire) en Ed Nijpels voor Lancering klimaatafel Bonaire, volgende week woensdagmiddag.

De afspraak kunnen we inplannen van 13:00-13:30 uur, op EZK. Wij hebben dit tijdvak gereserveerd in de agenda.

Zou een van jullie contact kunnen opnemen met de genoemd personen om de afspraak definitieve te maken.

Als jullie de contactgegevens hebben voor ons kunnen wij dit verder regelen.

Alvast veel dank!

Groet,

5.1.2.e

Buiten reekwijdte	5.1.2.e	
	5.1.2.e	5.1.2.e

Van: 5.1.2.e
Verzonden: woensdag 19 oktober 2022 22:34
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl> 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
CC: 5.1.2.e <5.1.2.e@minezk.nl>
Onderwerp: Graag feedback aanpak klimaattafel Bonaire

Hoi 5.1.2.e en 5.1.2.e

De afgelopen weken zijn 5.1.2.e en ik druk geweest met het opstarten van de opdracht voor de kwartiermaker van de klimaattafel Bonaire. Inmiddels speelt er van alles; maandag hebben we de minister gesproken, dinsdag was er een informeel gesprek tussen de beoogd kwartiermaker en Bonaire (omdat ze in Den Haag waren), vandaag kwam in de begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties de een na de andere vraag over klimaat binnen (vooral adaptatie). De opdracht moet nog geformaliseerd worden, maar ondertussen beginnen de eerste dingen al te lopen, omdat men begrijpelijkerwijs graag aan de slag wil.

Ik merk dat ik behoefte heb aan wat feedback vanuit het MT over hoe we dit alles handig aanpakken. Vandaar deze mail op dit tijdstip ☺ Hieronder heb ik alle punten die nu spelen op een rij gezet, best een lijst. Als het handig is om dit na de herfstvakantie (ik ben volgende week vrij, jullie ook geloof ik?) even rustig te bespreken, prima natuurlijk. Dan ontvang ik graag schriftelijk reactie op punt (1) over de aanstelling, zodat 5.1.2.e (cc) hiervoor komende week in ieder geval wat stappen kan zetten.

(1) Aanstelling kwartiermaker

- Voorstel om dit net als Ed Nijpels' huidige opdracht als voorzitter van het VGO vorm te geven. Dus: inhuur, 170 euro per uur. **Vraag: Is dit wat jullie betreft akkoord?**
- Totaalbedrag komt dan boven de aanbestedingsgrens, dus moeten we verantwoorden waarom we voor een specifieke partij gaan. Rationale is wat mij betreft dat Nijpels de aangewezen kandidaat is, vanwege zijn brede ervaring met het totstandkoming en uitvoering Klimaatakkoord, maar ook omdat Bonaire de voorkeur voor hem heeft uitgesproken. **Vraag: hebben jullie aanvullingen op deze rationale?**
- Binnen dat jaar moet de opdracht voor Bonaire in ieder geval zijn afgerond. Inschatting Ed is dat dit sneller kan, en dus om het sneller te doen. De overgebleven tijd kan worden benut om eventueel voor Saba en Sint Eustatius ook iets op te zetten. De opdracht biedt hier een opening voor (kerntaak showcase).
- Uitgangspunt aantal uur voor Ed's werk voor het VGO is 10 uur per week (8+2u voorbereidingstijd). De klimaattafel lijkt me een minder grote klus dan voorzitterschap VGO, dus we kunnen eventueel terugschroeven naar 8 uur. Tegelijkertijd kan het aantal uur snel oplopen, bijvoorbeeld door de reis naar Bonaire die waarschijnlijk in januari zal worden gepland. Bovendien moet Ed zijn gemaakte uren verantwoorden en declareren, dus als het in minder tijd lukt, zal hij ook minder tijd declareren. **Vraag: wat heeft jullie voorkeur: 10 uur aanhouden, of minder?**

(2) Opdrachtgeverschap kwartiermaker

- In de opdracht staat nu dat de kwartiermaker verantwoording aflegt aan de opdrachtgever, de minister voor K&E. De vraag is of we dit opdrachtgeverschap willen verbreden, in de eerste plaats naar de minister van I&W. Zo borgen we adaptatie ook eigenaarschap neemt, en wij op ons beleidsterrein kunnen focussen.
- Ik twijfel, omdat:
  - Je dan ook kunt redeneren dat de opdracht vanuit alle bewindspersonen moet worden verstrekt met betrokkenheid, en dat maakt het best breed en onpraktisch: MN&S (adaptatie/natuur), SBZK (coördinerend op koninkrijksrelaties), MVRO (ruimte en verduurzaming GO), MVWS (hitte).
  - Nijpels dinsdag in informeel gesprek met Bonaire duidelijk heeft gezegd dat hij verantwoording aflegt aan één persoon: de minister voor K&E. Dat is praktisch en borgt zijn onafhankelijke rol. Neemt niet weg dat de kwartiermaker (tussen)uitkomsten wel zal aanbieden aan betrokken bewindslieden en, uiteraard, het bestuurscollege van Bonaire. Verbreding naar meer bewindspersonen, roept bij Bonaire wellicht de vraag op waarom zij dan geen opdrachtgever zijn. Dat kunnen we uitleggen, maar zo'n discussie is niet bevorderlijk aan het begin van dit traject.
- Dus zou ik het opdrachtgeverschap bij MKE willen beleggen. **Vraag: zijn jullie het daarmee eens?**
- Wel moet vooraf draagvlak/eigenaarschap voor dit traject worden gefixt. **Zijn jullie het eens met de volgende suggesties om dat te regelen?**
  - We leggen in de opdracht vast dat Bonaire een projectleider/high potential beschikbaar stelt, plus gepaste ondersteuning, te beginnen met 1-2 fte. We leggen daarnaast vast dat de departementen beleidsexpertise

beschikbaar stellen op de verschillende mitigatie- en adaptatieonderwerpen die in de klimaattafel aan de orde komen.

- Bonaire laat MKE in reactie op de definitieve opdracht formeel weten of ze akkoord zijn met de opdracht.
- We stemmen de opdracht af met de meest betrokken bewindslieden. Dit kan in het BWO dat SBZK binnenkort wil gaan plannen of in de MCKE. **Vraag: hebben jullie hierin een voorkeur?**
- We leggen in het organisatieplan (eerste product waar de kwartiermaker mee komt) vast hoe de verantwoordelijkheden verdeeld zijn, en dus wie met bepaalde uitkomsten van de klimaattafel aan de slag kan/moet. Dat geldt voor de verschillende ministeries aan Haagse zijde, maar ook voor het openbaar lichaam. Daarin zit dus ook verpakt wat eilandelijke taken zijn, en waarin het Rijk een rol móet spelen, of bereid is ondersteuning te leveren.

(3) Afstemming departementen

- Tot nu toe hebben we de opdracht inhoudelijk afgestemd met I&W en contact gehad met LNV en BZK. MI&W krijgt de opdracht deze week mee in zijn tas met verzoek eventuele aandachtspunten zo snel mogelijk te delen, en de vraag hoe hij zijn rol ziet.
- Voor zover we nu kunnen overzien, lijken de volgende departementen relevant, maar het is wat onoverzichtelijk:
  - I&W:
    - Van water/adaptatie in algemene zin.
    - Heeft mogelijk ook ideeën voor mitigatiebeleid gericht op mobiliteit, luchtvaart, scheepvaart.
  - LNV is bezig met een heel traject rond het Natuur en Milieu Beleidsplan. Daar is 35 miljoen mee gemoeid. LNV heeft ook 1-2 vooruitgeschoven posten op Bonaire die werken bij Rijksdienst Caribisch Nederland.
  - VRO:
    - Bezig met een structuurvisie ruimte. Daarin is klimaat(adaptatie) een belangrijk punt. Bijv: bouwen op plekken die minder kans hebben op overstroming.
    - Is ook van verduurzaming gebouwde omgeving (MKE noemde verduurzaming koeling in de staf als aandachtspunt).
  - SBZK is coördinerend op dit Koninkrijksrelaties, en wordt momenteel door de TK veel bevraagd op hoe ze sturing gaat geven aan dit dossier.
- Zowel I&W als EZK/Regio adviseerden ons tot nu toe dat verdere afstemming niet nodig was. Inmiddels heb ik het gevoel dat het hoog tijd wordt, en stel voor:
  - De betrokken ministeries op korte termijn op werkniveau bij elkaar te zetten, om de opdracht te bespreken plus wat daarmee van hen gevraagd wordt (desgevraagd leveren van expertise, wellicht regulier overleg). Dit overleg kunnen we dan ook gebruiken om het BWO voor te bereiden dat SBZK als het goed is op korte termijn inplant.
  - In dat BWO kunnen SBZK, MI&W, MN&S, MVRO en eventueel MVWS akkoord geven op de opdracht. **Vraag: is dat nodig als MKE opdrachtgever is? En is akkoord onderraad/MR noodzakelijk?**
  - In het coördinatorenoverleg Koninkrijksrelaties (14 nov) en de stuurgroep Koninkrijksrelaties (22 nov) kunnen we departementen informeren over de klimaattafel en de opdracht van de kwartiermaker. Gelet op de breedte van deze overleggen en het feit dat we snel formeel van start willen, lijkt het me niet nodig om de opdracht hier ter akkoord voor te leggen. **Vraag: eens?**

(4) Ondersteuning

- Bonaire schrijft in hun initiële verzoek dat ze een high potential willen laten samenwerken met de kwartiermaker. Deze high potential hebben we in de opdracht omgedoopt tot projectleider die na afronding van de opdracht van de kwartiermaker, zorgdraagt voor de klimaattafel. In onze informele kennismaking dinsdag, zei Bonaire hiervoor nog niemand te hebben aangesteld. Ze hebben opties, maar willen nu nog niemand naar voren schuiven. Dit roept bij mij wel een zorg op over de overdracht/inbedding. Voorstel om hier expliciet iets over op te nemen in de opdracht (Bonaire stelt een projectleider/high potential beschikbaar stelt, plus gepaste ondersteuning, te beginnen met 1-2 fte). Voor I&W is dit een trouwens een belangrijke voorwaarde. **Vraag: eens?**
- Inzet vanuit departementen ook nog niet duidelijk. Voorstel om eveneens in de opdracht vast te leggen dat betrokken departementen beleidsexpertise beschikbaar stellen op de verschillende mitigatie- en adaptatieonderwerpen die in de klimaattafel aan de orde komen. **Vraag: eens?**

(5) Situatieschets door interne/externe

- Ed Nijpels is begin 2023 op Curaçao. Ervan uitgaande dat hij de opdracht krijgt, kan hij dan een week op Bonaire zijn. Zijn voorstel is dat iemand de komende maanden op Bonaire voorwerk doet: een situatieschets van wat er aan onderzoek/feiten ligt (en wat lacunes zijn) en wat er aan beleid gebeurt (en wat lacunes zijn). Zelf dacht hij aan een externe, bijvoorbeeld van ^{5.1.2.e} Voordeel is een blik van buiten, niet verbonden aan een ministerie of Bonaire. Nadeel is een externe, vanuit Europees NL, die mogelijk niet zo heel veel hoeft te schetsen, omdat er niet zoveel te inventariseren is.
- Alternatief is dat een de LNV-collega's op Bonaire dit werk op zich neemt. Betekent wel dat LNV hiermee moet instemmen, en we moeten afspreken dat deze persoon breder kijkt dan LNV alleen. Voordeel is dat dit een vrij laagdrempelige optie is, vermoedelijk snel te regelen, met iemand die al op het eiland is en de verhoudingen kent.
- **Vraag: wat lijkt jullie wijsheid?**

(6) Beschikbaar budget

- Ik ga ervanuit dat wij vanuit EZK de kwartiermaker volledig bekostigen. Ik denk dat I&W (en anderen) ook een duit in het zakje kunnen doen als we dat vragen; **hoor graag of jullie dat de moeite vinden.**
- Er komen vermoedelijk echter ook andere kosten bij: eventueel inhuur van de externe die een situatieschets doet, mogelijk onderzoek, etc. **Moeten we hier interdepartementaal afspraken over maken, of komt dit goed?**
- Voor onderzoek is de inzet om dit zoveel mogelijk via bestaande kanalen te doen, dus wij via TNO en I&W bijv via KNMI.

Dat was 'm, peanuts toch? 😊

5.12 a

5.12 a

5.12 a

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

M: 5.12 a

E: 5.12 a @minezk.nl

5.12.e

5.12.e

5.12.e

Van: 5.12.e**Verzonden:** vrijdag 21 oktober 2022 18:55**Aan:** 5.12.e <5.12.e@mac.com>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minienw.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@minienw.nl>; 5.12.e <5.12.e@minienw.nl>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e

<5.12.e@email.com>; 5.12.e <5.12.e@bonairegov.com>

CC: 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>**Onderwerp:** RE: Afspraken 18/10 opdracht Klimaattafel Bonaire

Beste allen,

Goed om afgelopen dinsdag kennis te maken met elkaar. Hierbij stuur ik jullie de laatste versie van de conceptopdracht, waarin de opmerkingen die 5.12.e en ik heb ontvangen zijn verwerkt en PM's zijn ingevuld (geel gemarkeerd).

Goed weekend,

5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@mac.com>**Verzonden:** vrijdag 21 oktober 2022 15:52**Aan:** 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>**CC:** 5.12.e; 5.12.e <5.12.e@minienw.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minienw.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e

<5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@minezk.nl>; 5.12.e <5.12.e@gmail.com>; 5.12.e

5.12.e <5.12.e@bonairegov.com>

Onderwerp: Re: Afspraken 18/10 opdracht Klimaattafel Bonaire

Bon tardi tur,

Zoals besproken zien wij vanuit Bonaire in de opdracht aan de kwartiermaker graag het onderstaande verwoord :

- In opdracht van en rapporteert aan Bestuurscollege en de minister van EZK.
- Legt verantwoording af aan minister van EZK

Vriendelijke groet en een 'felis wiken'

5.12.e

PS: Ik heb toegevoegd aan de cc: 5.12.e 5.12.e directie Ruimtelijke Ontwikkeling OLB

On Oct 19, 2022, at 16:40, 5.12.e (5.12.e) <5.12.e@minezk.nl> wrote:

Goedemiddag allemaal,

Goed dat we gister kennis met elkaar gemaakt hebben en de verwachtingen bij de opdracht aan de kwartiermaker besproken hebben. We hebben met elkaar een aantal vervolgafspraken gemaakt, die we hierbij per mail vastleggen:

1. EZK legt de komende weken laatste hand aan de opdracht voor de kwartiermaker en zorgt voor benodigde afstemming met minister. Eventuele opmerkingen graag uiterlijk deze week (**vrijdag 21 oktober**) schriftelijk delen met [5.12.e \(5.12.e @minezk.nl\)](mailto:5.12.e@minezk.nl) en [5.12.e \(5.12.e @minezk.nl\)](mailto:5.12.e@minezk.nl).
2. Afgesproken dat het bestuurscollege formeel akkoord geeft op de opdracht aan de kwartiermaker met een brief aan de opdrachtgever (minister voor Klimaat en Energie)
3. Wanneer de aanstelling van de kwartiermaker formeel geregeld is, bespreken we hoe we hierover naar buiten communiceren.

Wanneer er nog vragen of opmerkingen zijn bij bovenstaande hoor ik dat graag.

Groet,

[5.12.e](mailto:5.12.e@minezk.nl)

Van: [5.12.e <5.12.e@minezk.nl>](mailto:5.12.e@minezk.nl)

Verzonden: vrijdag 14 oktober 2022 13:46

Aan: '[5.12.e <5.12.e@mac.com>](mailto:5.12.e@mac.com)'; '[5.12.e @mac.com](mailto:5.12.e@mac.com)' <5.12.e@mac.com>; '[5.12.e <5.12.e@minienw.nl>](mailto:5.12.e@minienw.nl)'; '[5.12.e @minienw.nl](mailto:5.12.e@minienw.nl)' <5.12.e@minienw.nl>; '[5.12.e <5.12.e@minezk.nl>](mailto:5.12.e@minezk.nl)'; '[5.12.e @minezk.nl](mailto:5.12.e@minezk.nl)' <5.12.e@minezk.nl>; '[5.12.e <5.12.e@minezk.nl>](mailto:5.12.e@minezk.nl)' <5.12.e@minezk.nl>; '[5.12.e @minezk.nl](mailto:5.12.e@minezk.nl)' <5.12.e@minezk.nl>

CC: '[5.12.e <5.12.e@minezk.nl>](mailto:5.12.e@minezk.nl)'

Onderwerp: Agenda en opdracht Klimaattafel Bonaire

Beste deelnemers aan het overleg over de Klimaattafel Bonaire,

Bijgevoegd vinden jullie de laatste versie van de opdracht voor de kwartiermaker en hieronder de agenda voor het overleg aanstaande dinsdag om 13.30.

1. Kennismakingsrondje
2. Conceptopdracht kwartiermaker
  1. Korte toelichting EZK
  2. Bespreken aandachtspunten (o.a. producten, afsprakenkader, eigenaarschap, verhouding kwartiermaker/OLB, ondersteuning)
3. Vervolgafspraken

Het overleg vindt plaats bij ZZIIN. ZZIIN is gevestigd op het Centraal Station in Den Haag. U loopt het centraal station binnen en u kunt de (rol)trap naast de Bruna en NS Service en ticketcenter nemen naar de 1e etage. U loopt nu het gebouw Stichtage binnen, hier is de centrale receptie van ZZIIN gevestigd. De receptie verwijst u door naar de juiste etage en vergaderruimte.

Graag tot dan!

Groet,

[5.12.e](mailto:5.12.e@minezk.nl)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

5.1.2 a

5.1.2 a

5.1.2 a

Van: 5.1.2 a <5.1.2 a> @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 12 september 2023 14:21

Aan: 5.1.2 a <5.1.2 a> @minezk.nl>

Onderwerp:

Definitieve opdracht, met kabinet en OLB als gedeeld opdrachtgever en MKE als een soort gedelegeerd opdrachtgever/aanspreekpunt

5.1.2 a

5.1.2 a

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

M: 5.1.2 a

E: 5.1.2 a @minezk.nl

Bijlage 1 – Klimaattafel Bonaire: opdracht kwartiermaker en voorstel projectorganisatie

1. Aanleiding

Klimaatverandering heeft wereldwijd effect. Caribisch Nederland veroorzaakt maar een relatief klein deel van de mondiale broeikasgasuitstoot, en heeft daarom beperkt invloed op klimaatverandering. Caribisch Nederland zal de gevolgen van klimaatverandering echter wel direct ondervinden. Het recente IPCC-rapport 'Climate Change 2022: impacts, adaptations and vulnerability' laat zien dat kleine eilanden zoals Bonaire, Saba en Sint Eustatius een relatief grote kans hebben op (de gevolgen van) zeespiegelstijging, droogte, zware stormen en aantasting en verlies van kustecosystemen zoals koraalriffen.

Op 24 mei 2022 heeft het bestuurscollege van Bonaire de minister voor Klimaat en Energie per brief laten weten dat het een klimaattafel Bonaire wil instellen. Het bestuurscollege wil bijdragen aan de klimaatdoelen en ziet politiek, bestuurlijk en maatschappelijk draagvlak op het eiland om te verduurzamen. Op dit moment lopen er een aantal initiatieven en projecten die bijdragen aan de verduurzaming van het eiland. Ook vanuit/samen met de departementen in Den Haag zijn verschillende beleidsinitiatieven ingezet. Het bestuurscollege heeft echter behoefte aan meer kennis/expertise en regie/coördinatie op het gebied van klimaatmitigatie en -adaptatie. Het is de bedoeling dat de klimaattafel Bonaire beantwoordt aan deze behoefte: een platform waar alle relevante informatie over klimaatverandering bijeen wordt gebracht en geanalyseerd, van waaruit lokale initiatieven worden gestimuleerd, en beleidskeuzes worden voorbereid.

In reactie op het verzoek van Bonaire, heeft de minister voor Klimaat en Energie toegezegd een kwartiermaker beschikbaar te stellen die de klimaattafel met Bonaire nader uitwerkt en opzet. Dit document bevat de opdracht voor de kwartiermaker en doet een voorstel voor de projectorganisatie met inzet vanuit het openbaar lichaam Bonaire (OLB), betrokken departementen en externe ondersteuning.

2. Doel van de klimaattafel Bonaire

Bonaire kan een voorloper zijn in de wereld: de impact van klimaatverandering is er groot en komt vroeg, maar op het eiland liggen ook grote kansen om te tonen wat gedaan kan worden om klimaatverandering het hoofd te bieden. Met die ambitie wordt de klimaattafel Bonaire ingesteld.

Doel is: door gezamenlijk feitenonderzoek en consensusvorming een fundament leggen onder een gecoördineerde klimaataanpak, waarin mitigatie en adaptatie samenkomen.

De klimaattafel krijgt een agenderende en adviserende functie richting bestuurders over noodzakelijke beleidskeuzes.

In de brief van 24 mei 2022, doet Bonaire een voorstel voor de taken van de klimaattafel. Het openbaar lichaam en de kwartiermaker, kunnen bij de nadere uitwerking van de klimaattafel de precieze taken in het organisatieplan (zie eindproduct) opnemen.

3. Opdrachtbeschrijving kwartiermaker

3.1 Kerntaken kwartiermaker

Het openbaar lichaam Bonaire is initiator van de klimaattafel; de kwartiermaker heeft nadrukkelijk een faciliterende rol in de beginfase van de klimaattafel. De kwartiermaker zal kijken in welke vorm een klimaattafel het meest zinvol is en aan welke voorwaarden het daarvoor moet voldoen. De opdracht van de kwartiermaker bestaat uit vier kerntaken:

1. Faciliteren bij het creëren van een feitenbasis gericht op kennis en beleid door bestaand onderzoek en beleid te inventariseren en lacunes te identificeren.
2. Faciliteren bij het nader uitwerken van de klimaattafel en bij het proces tot oprichting/lancering ervan.
3. Zorgdragen dat de klimaattafel goed op Bonaire wordt ingebed door samen te werken met een projectleider op Bonaire die de klimaattafel zal leiden na afronding van de opdracht van de kwartiermaker.

4. Inventariseren van de mogelijkheden om ook op Saba en Sint Eustatius een klimaattafel op te zetten en van Caribisch Nederland een showcase voor verduurzaming te maken voor andere kleine eilanden en/of Europees Nederland.

Ten behoeve van deze opdracht, bezoekt de kwartiermaker het eiland Bonaire ten minste één keer.

3.2 Werkzaamheden

Hieronder zijn de werkzaamheden per kerntaak gepreciseerd. De kwartiermaker zal deze werkzaamheden samen met de lokale projectleider in gang zetten, met ondersteuning vanuit zowel het openbaar lichaam, departementen, als externe partijen. Onder 'Projectorganisatie' is toegelicht hoe deze werkzaamheden worden belegd.

1. Faciliteren bij creëren feitensbasis gericht op kennis en beleid:
  - a. Inventariseren van bestaand wetenschappelijk onderzoek naar de impact van klimaatverandering op Bonaire/Caribisch Nederland, en identificeren van kennislacunes.
  - b. Inventariseren van reeds onderzochte en lopende lokale en nationale beleidsinitiatieven en projecten op Bonaire en identificeren van beleidslacunes.
  - c. Op basis van a. en b., komen tot mogelijke oplossingsrichtingen om kennis- en beleidslacunes in te vullen, door relevante kennis en expertise in te schakelen, mogelijkheden voor maatregelen gericht op klimaatmitigatie en -adaptatie te identificeren o.a. met een analyse van de relevantie van nationaal klimaatbeleid voor de context van Caribisch Nederland.
  - d. Inventariseren van de mogelijkheden om Caribisch Nederland te laten aansluiten bij internationale samenwerkingsverbanden gericht op kennisuitwisseling. Een voorbeeld is de Champions Group voor Delta's en Kustgebieden dat zich richt op kennisuitwisseling en capaciteitsversterking ten behoeve van klimaatadaptatie en integraal waterbeheer.
2. Faciliteren bij uitwerking en opzet klimaattafel:
  - a. Opstellen van een organisatieplan dat geldt als uitgangspunt voor de opzet van de klimaattafel, met o.a. doelen, uitkomsten onderzoek, planning, en een bestuurlijk afsprakenkader over wie welke verantwoordelijkheden heeft. Dit afsprakenkader, naar voorbeeld van het Deltaprogramma, is bedoeld om vooraf duidelijk te maken hoe de verantwoordelijkheden voor het klimaatbeleid verdeeld zijn, en wie met welke uitkomsten van de klimaattafel aan de slag gaat. Het organisatieplan is onderdeel van het eindrapport dat bij afronding van de opdracht door de kwartiermaker aan het kabinet en bestuurscollege wordt aangeboden.
  - b. Onderzoeken adequate vertegenwoordiging bij de klimaattafel en samenbrengen van deze stakeholders (relevante nationale, lokale en eventuele mondiale partijen en stakeholders, initiatieven en kennis).
  - c. Op basis van de feitensbasis (zie punt 1), formuleren van een strategische agenda van de klimaattafel om te komen tot oplossingsrichtingen voor de bestaande en toekomstige klimaatgerelateerde problematiek (zowel mitigatie als adaptatie).
3. Zorgdragen voor inbedding en overdracht:
  - a. Samenwerken met een lokale projectleider die de klimaattafel zal leiden wanneer de opdracht van de kwartiermaker is afgerond.
  - b. Bewustwording over klimaatverandering en te nemen acties vergroten binnen het OLB, het bedrijfsleven en de Bonairiaanse gemeenschap. Dit kan o.a. worden bewerkstelligd door het houden van lezingen voor relevante doelgroepen.
4. Inventariseren van de mogelijkheden om ook op Saba en Sint Eustatius een klimaattafel op te zetten en van Caribisch Nederland een showcase voor verduurzaming te maken voor andere kleine eilanden en/of Europees Nederland.
  - a. Waar relevant, kan de kwartiermaker acties die in gang worden gezet onder een van bovenstaande punten, ook richten op Caribisch Nederland als geheel. Denk bijvoorbeeld aan onderzoek en inventarisatie van relevant beleid in Europees Nederland.

3.3 Eindproduct

Deze opdracht moet leiden tot een eindrapport met:

- A. Een voorstel voor de organisatie van de klimaattafel (organisatieplan), dat geldt als uitgangspunt voor de opzet van de klimaattafel, met o.a. doelen, uitkomsten onderzoek, planning, en een bestuurlijk afsprakenkader over wie welke verantwoordelijkheden heeft, en deelnemers.
- B. Een voorstel voor de inhoudelijke invulling van de klimaattafel, met o.a. strategische agenda en mogelijke oplossingsrichtingen voor beleid gericht op mitigatie en adaptatie.

3.4 Opdrachtgeverschap, eindproduct en duur van de opdracht

- Het kabinet en het bestuurscollege Bonaire zijn opdrachtgever voor de kwartiermakersfase.
- De functie van kwartiermaker wordt na een half jaar in de huidige vorm opgeheven (of korter wanneer het eindrapport is aangeboden), tenzij partijen een verlenging overeenkomen.
- Het eindrapport wordt door de kwartiermaker aangeboden aan het bestuurscollege van Bonaire en het kabinet.
- De minister voor Klimaat en Energie is verantwoordelijk voor de aanstelling van de kwartiermaker en fungeert vanuit die rol ook als eerste aanspreekpunt voor de kwartiermaker waar het gaat om deze opdracht. De kwartiermaker wordt tevens bekostigd door het ministerie van EZK .
- Als de klimaattafel op Bonaire succesvol blijkt, kan in overleg met de bestuurscolleges worden bekeken of dezelfde kwartiermaker de opzet van een klimaattafel op Saba en/of Sint Eustatius kan faciliteren.

4. Projectorganisatie

Het openbaar lichaam Bonaire is initiator van deze klimaattafel; de kwartiermaker heeft nadrukkelijk een faciliterende rol in de beginfase van de klimaattafel. Voorstel is daarom dat er gedurende de kwartiermakersfase een projectteam wordt opgezet dat de kwartiermaker ondersteunt.

Voor een goede inbedding van de klimaattafel in de organisatie, stelt het OLB vanaf de start een projectleider beschikbaar met bestuurlijke kwaliteiten, plus gepaste ondersteuning (te beginnen met 2-3 fte). Zij zijn onderdeel van het projectteam; zij zetten de klimaattafel met de kwartiermaker op en brengen de klimaattafel verder wanneer de opdracht van de kwartiermaker is afgerond. Het projectteam wordt daarnaast aangevuld met externe capaciteit vanuit 1-2 bureaus. De betrokken departementen in Den Haag stellen passende beleidsexpertise beschikbaar op de verschillende mitigatie- en adaptatieonderwerpen die in de klimaattafel aan de orde komen.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe de taken in de kwartiermakersfase zijn belegd.

Projectorganisatie	Taken
Projectteam	
Kwartiermaker	<ul style="list-style-type: none"> • Zie kerntaken
Projectleider OLB	<ul style="list-style-type: none"> • Werkt samen met de kwartiermaker en zal de klimaattafel leiden wanneer de opdracht van de kwartiermaker is afgerond.
2-3 fte OLB	<ul style="list-style-type: none"> • Leveren input voor desk research over bestaand onderzoek en beleid op het eiland, identificeren lacunes en oplossingsrichtingen, en mogelijkheden tot kennisuitwisseling (zie kerntaak 1). • Bereiden het bezoek van de kwartiermaker in januari voor:<ul style="list-style-type: none"> ◦ Doen programmavoorstel met relevante gesprekspartners/locatiebezoeken in afstemming met bureau B. ◦ Verzorgen een overzicht met algemene informatie over Bonaire voor de kwartiermaker. ◦ Regelen de praktische voorbereiding: afspraken, bijeenkomsten, logistiek, etc. • Leveren input voor eindrapport (voorstel organisatie en invulling klimaattafel). • Link projectteam en expertise bij dossierhouders OLB.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dragen indien nodig zorg voor afstemming binnen het OLB
Bureau A – lokaal	<ul style="list-style-type: none"> • Verantwoordelijk voor desk research dat uitgevoerd wordt ten behoeve van de feitenbasis gericht op kennis en beleid (kerntaak 1).<ul style="list-style-type: none"> ◦ Een eerste tussenproduct van het desk research wordt medio december opgeleverd zodat het kan worden benut voor het bezoek van de kwartiermaker aan Bonaire in januari. Het desk research wordt in januari afgerond, zodat het kan worden benut voor eventuele vervolgesprekken en het eindrapport. ◦ Waar relevant wordt de verbinding gelegd met lopende beleidstrajecten in Caribisch Nederland die raken aan klimaat, zoals het Nationaal Milieu en Beleidsplan en het Ruimtelijk Ontwikkelingsprogramma. • Inventariseert de mogelijkheden om ook op Saba en Sint Eustatius een klimaattafel op te zetten. Dit landt in een advies. • Levert input voor het eindrapport (voorstel organisatie en invulling klimaattafel), met name als het gaat om de governance.
Bureau B – directe ondersteuning kwartiermaker	<ul style="list-style-type: none"> • Levert input voor het desk research ten behoeve van feitenbasis kennis en beleid (kerntaak 1). Maakt waar relevant gebruik van gespecialiseerde onderzoeksorganisaties zoals TNO en KNMI, in afstemming met opdrachtgever. • Bereidt de kwartiermaker inhoudelijk voor op gesprekken in Den Haag en dienstreis Bonaire. Dit landt in een inhoudelijk reisdossier. • Verantwoordelijk voor het schrijven van het eindrapport.
Brugfunctie projectteam / Den Haag	Taken
Coördinatie mitigatie (5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e)	<ul style="list-style-type: none"> • Link projectteam en expertise departementen. • Link gespecialiseerde onderzoeksorganisaties. • Draagt zorg voor verzamelen inhoudelijke expertise bij departementen en eventuele (politiek-bestuurlijke) afstemming. • Levert input voor eindrapport.
Coördinatie adaptatie (5.1.2.e 5.1.2.e)	<ul style="list-style-type: none"> • Link projectteam en expertise departementen. • Link gespecialiseerde onderzoeksorganisaties. • Draagt zorg voor verzamelen inhoudelijke expertise bij departementen en eventuele (politiek-bestuurlijke) afstemming • Levert input voor eindrapport.
Coördinatoren Caribisch Nederland bij BZK (5.1.2.e), EZK (5.1.2.e) en I&W (5.1.2.e)	<ul style="list-style-type: none"> • Link projectteam en expertise departementen. • Dragen bij aan eventuele (politiek-bestuurlijke) afstemming.
Inhoudelijke expertise	Taken
Één contactpersoon per dossier dat gaat over/raakt aan klimaat van het OLB <i>Mitigatie</i> <ul style="list-style-type: none"> - Verduurzaming elektriciteitsproductie, EZK - Montrealprotocol, EZK - Energiebesparing, BZK - Duurzame mobiliteit, I&W - Elektrisch vliegen, I&W - Walstroom, I&W	<ul style="list-style-type: none"> • Leveren desgevraagd inhoudelijke expertise over hun dossier, de beleidsinzet en relevante ontwikkelingen in Caribisch Nederland. • Denken mee over een meer gecoördineerde aanpak van klimaat- en aan klimaat gerelateerde dossiers.

<ul style="list-style-type: none"> - Duurzame brandstoffen, I&W - Circulaire economie/grondstoffen, I&W <i>Adaptatie</i> <ul style="list-style-type: none"> - Natuur en NMBP, LNV - Ruimtelijk ontwikkelingsprogramma, BZK - Beleidsagenda VRO, BZK - Duurzaam toerisme, EZK/RVO - Hitte/gezondheid, VWS	
Één contactpersoon per dossier dat gaat over/raakt aan klimaat van de betrokken departementen	<ul style="list-style-type: none"> • Leveren desgevraagd inhoudelijke expertise over hun dossier, de beleidsinzet in Caribisch Nederland en relevante ontwikkelingen in Europees Nederland
Aanspreekpunt kwartiermaker	
Directie Klimaat, EZK	<ul style="list-style-type: none"> • Namens de minister voor Klimaat en Energie verantwoordelijk voor aanstelling van de kwartiermaker en aanspreekpunt waar het gaat om deze opdracht.

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

5.1.2e

17/10/22

TER ADIVSERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie

Directie Klimaat

Auteur

5.1.2e

T 5.1.2e

5.1.2e @minezk.nl

5.1.2e

5.1.2e @minezk.nl

Datum

27 september 2022

Kenmerk

DGKE-K / 22497964

BHM 22516033

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

Klimaattafel Bonaire

Parafenroute

5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e	5.1.2e		

Aanleiding

Op 24 mei 2022 heeft het bestuurscollege van Bonaire u per brief laten weten van plan te zijn een klimaattafel op te richten. Daarbij heeft Bonaire u verzocht een kwartiermaker aan te stellen voor het faciliteren van deze klimaattafel. Hierop heeft u positief gereageerd. Inmiddels is de conceptopdracht uitgewerkt en een kwartiermaker op het oog. Hierbij informeren wij u over de stand van zaken en leggen u een aantal zaken ter akkoord voor.

Advies

Graag uw reactie op de volgende punten:

1. Ter bespreking: eventuele aandachtspunten bij de conceptopdracht. *zie enkele opmerking*
2. Ter akkoord: afstemming met betrokken bewindspersonen via een BWO, en een separaat gesprek met de minister van I&W op zeer korte termijn, aangezien de grootste opgave waar de klimaattafel zich naar verwachting zal buigen adaptatie betreft, wat niet op uw beleidsterrein ligt. *Akkoord.*
3. Ter akkoord: een volgordelijke aanpak, waarbij de kwartiermaker eerst een faciliterende rol speelt bij de opzet van een klimaattafel op Bonaire, en vervolgens aan de slag gaat voor Saba en Sint Eustatius. *Akkoord*
4. Ter akkoord: de aanstelling van Ed Nijpels als kwartiermaker via een politieke benoeming. *Akkoord*
5. Ter bespreking: noodzaak van afstemming binnen het kabinet over de aanstelling van de kwartiermaker, wederom gelet op vermoedelijke focus *zie vraag* klimaattafel op adaptatie.

Deze punten zijn hieronder nader toegelicht. Tijdens de staf van 17 oktober a.s. is er gelegenheid om deze punten te bespreken.

Kernpunten

Doel klimaattafel

- De klimaattafel dient als platform waar alle relevante informatie klimaatverandering bijeen wordt gebracht en geanalyseerd, van waaruit initiatieven worden gestimuleerd, en beleidskeuzes worden

Ontvangen BBR

zorg
niet
niet

- Het doel van de klimaattafel hebben wij als volgt geformuleerd: door gezamenlijk feitenonderzoek en consensusvorming het fundament leggen onder een gecoördineerde aanpak van klimaatverandering op het eiland, waarin mitigatie en adaptatie samenkomen. De klimaattafel krijgt een agenderende en adviserende functie richting bestuurders voor noodzakelijke beleidskeuzes.

Conceptopdracht

- Bijgevoegd treft u de conceptopdracht van de kwartiermaker.
- Deze opdracht is ambtelijk afgestemd binnen EZK en met I&W. Afstemming met andere departementen moet nog plaatsvinden. Op 18 oktober a.s. vindt een overleg plaats met het openbaar lichaam Bonaire waar we de conceptopdracht zullen bespreken.

→ **Graag bespreken we met u de volgende punten:**

a. Inhoudelijke scope breder dan beleidsverantwoordelijkheid: De klimaattafel gaat over zowel klimaatmitigatie als -adaptatie.

- Op het gebied van mitigatie zullen de oplossingsrichtingen naar verwachting beperkt zijn omdat (i) er recent al grote stappen zijn gezet voor de verduurzaming van de energieproductie en (ii) de bijdrage van Caribisch Nederland aan de mondiale uitstoot klein is. Mogelijk zijn er nog wel mogelijkheden in de mobiliteit, en lucht- en zeevaart waar de klimaattafel zich over kan buigen.
- De verwachting is dat de focus van de klimaattafel vooral op adaptatie zal komen te liggen. Bonaire vraagt hier in hun brief van 24 mei ook specifiek aandacht voor. Het recente onderzoek dat de VU in opdracht van Greenpeace heeft gedaan, benadrukt ook het belang van adaptatiemaatregelen. Greenpeace treft momenteel voorbereidingen om een rechtszaak aan te spannen om inzet van het kabinet op adaptatie af te dwingen.

en koeling
gebouwd
ongevier -

Klimaatadaptatie valt niet onder uw beleidsverantwoordelijkheid, maar onder die van de minister van I&W (algemeen, water), N&S (natuur), BZK (ruimte) en VWS (hitte). U verstrekt echter wel de opdracht aan de kwartiermaker. Dit vergt daarom afstemming met uw collega-bewindspersonen. Ons voorstel is:

- Dat u op korte termijn contact heeft met de minister van I&W.
- Bredere afstemming zoekt via een BWO dat de staatssecretaris Koninkrijksrelaties van plan is op korte termijn te organiseren.
- In overleg met I&W hebben we bovendien in de opdracht opgenomen dat het organisatieplan een bestuurlijk afsprakenkader bevat, naar voorbeeld van het Deltaprogramma. Hieruit moet duidelijk worden hoe de rollen en verantwoordelijkheden belegd zijn, zodat bij acties die voortkomen uit de klimaattafel helder is wie deze oppakt.
- Nadat deze afstemming heeft plaatsgevonden, kan de aanstelling van de kwartiermaker formeel worden geregeld. Inzet is dat de kwartiermaker dit najaar nog aan de slag kan.

afstemming

b. **Kwartiermaker faciliterend:** In de opdracht hebben we de kwartiermaker nadrukkelijk een faciliterende rol gegeven. De klimaattafel is een initiatief van het openbaar lichaam zelf, en de inzet is dat de klimaattafel zelfstandig blijft opereren nadat de opdracht van de kwartiermaker is afgerond. Daarom is een van de kerntaken van de kwartiermaker "zorgdragen voor inbedding en overdracht van de klimaattafel op Bonaire in samenwerking met een daartoe aan te stellen lokale projectleider". Ook het hierboven genoemde afsprakenkader is bedoeld om de inbedding te vergemakkelijken. Hoe dit precies vorm krijgt, zal een belangrijk punt van aandacht zijn in het overleg met de gezaghebber van Bonaire dat gepland staat op 18 oktober a.s.

Hoe borgen
we de
onafhankelijkheid?

c. **Wens showcase:** U heeft de wens uitgesproken om met het Koninkrijk een showcase te zijn voor de verduurzaming van kleine eilandstaten. Bonaire kan een voorloper zijn in de strijd tegen klimaatverandering. Met deze ambitie wordt de klimaattafel ingestoken. In de context van COP27 wordt momenteel bekeken hoe vanuit EZK aandacht te vragen voor de impact van klimaatverandering op kleine eilanden. De inspanningen rondom de klimaattafel Bonaire kunnen hier mogelijk worden meegenomen.

d. **Volgordelijke aanpak:** Voorstel is om de opdracht van de kwartiermaker te focussen op Bonaire. Een gerichte aanpak is naar onze inschatting het meest kansrijk (meest behapbaar, ruimte voor verschillen in de aanpak). Omdat u zich richting Saba en Sint Eustatius positief heeft uitgesproken over een klimaattafel, vragen we de kwartiermaker wel om de mogelijkheden te inventariseren tot het opzetten van een soortgelijk concept op Saba en Sint Eustatius. Bovendien is er ruimte in de opdracht om acties die in gang worden gezet voor Bonaire (zoals bijvoorbeeld onderzoek), CN-breed in te zetten.

ohé

Beoogd kwartiermaker

- De beoogd kwartiermaker is Ed Nijpels. Als oud-voorzitter van het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord (einddatum 31 oktober 2022) beschikt hij over kennis van het klimaatbeleid en een netwerk in dit beleidsveld. Dit is tevens in overeenstemming met de wens van Bonaire.

bevestig

→ **Graag uw akkoord op de aanstelling van Ed Nijpels als kwartiermaker.**

- Ons voorstel is om dhr. Nijpels aan te stellen via een politieke benoeming. Graag bespreken we met u in hoeverre u deze benoeming binnen het kabinet wil afstemmen en of akkoord van de Ministerraad nodig is. Wij zullen de PM-posten in de opdracht hier dan op aanvullen.

moet de
benoeming
door EZK of
door Bonaire?
of presentyl?

22267970

Dyke/Klimaat

OPENBAAR LICHAAM
BONAIRE

Aan:
Het ministerie van Economische Zaken en
Klimaat
Minister R.A.A. Jetten
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
NEDERLAND

Uw brief van: -
Ons nummer: *PA 2022001555*
Datum: *24 MAY 2022*
Betreft: Klimaattafel Bonaire

Geachte Minister Jetten,

Uw ambitie om van Caribisch Nederland op het gebied van verduurzaming een showcase voor andere eilandstaten te maken, spreekt ons zeer aan. Zoals u weet bestaat er op Bonaire in de volle breedte draagvlak voor verduurzamingsinitiatieven. En ook al valt Caribisch Nederland niet onder de Nationale Klimaatwet en hebben wij (vooralsnog) geen toegang tot landelijke klimaatfondsen, de Bonairiaanse gemeenschap wil graag een steentje bijdragen aan het realiseren van de door het kabinet onderschreven klimaatdoelen.

Klimaatverandering zal ook impact hebben op Bonaire. De voorspelde zeespiegelstijging kan, in combinatie met krachtigere stormen, een risico vormen voor de lager gelegen delen van onze zuidkust, inclusief Kralendijk. De opwarming van zeewater is een bedreiging voor de koraalriffen. Daarnaast wordt een afname van neerslag verwacht hetgeen gevolgen zal hebben voor land- en tuinbouw en de natuur.

Als Bestuurscollege achten wij het van belang de impact van klimaatverandering voor ons eiland te inventariseren en te bezien hoe wij daar op kunnen anticiperen. Omwille van een gecoördineerde aanpak zijn wij voornemens een 'Klimaattafel Bonaire' in te stellen waar alle relevante informatie bijeen wordt gebracht en geanalyseerd, maar van waaruit ook lokale verduurzamingsinitiatieven worden aangemoedigd en gefaciliteerd. Wij hebben daarvoor wel de ondersteuning van uw en andere betrokken ministeries nodig.

Wij zien graag dat het kabinet een 'kwartiermaker' beschikbaar stelt die met ons het concept van de Klimaattafel Bonaire nader uitwerkt, de lancering ervan helpt voorbereiden en al werkend een Bonairiaanse high potential 'opleidt' om namens het OLB projectleider te worden. De start van de Klimaattafel Bonaire kan worden benut om het thema 'klimaatverandering' – bijvoorbeeld via een conferentie – in het gehele Caribisch deel van het Koninkrijk nadrukkelijker onder de aandacht te brengen. Indachtig uw ambitie Caribisch Nederland tot showcase te maken

Correspondentieadres

Kaya Grandi 51 | Kralendijk, Bonaire C.N.
Tel. (+599) 717-5330 | Fax. (+599) 717-8416
www.bonairegov.com

5.1.2e

21-6-2022
21-6-2022
zeggen wij tevens toe een eventueel door u te entameren klimaatop voor eilandstaten te hosten.

We zijn graag bereid ons verzoek nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,

5.12e

De Gezaghebber, /

5.1.2e

5.12e

Cc.: Ministerie van BZK, staatssecretaris van Huffelen, BES-coördinatoren
EZK/IenW/LNV

KLIMAATTAFEL BONAIRE

(concept dd 9 mei 2022)

Bonaire heeft geen invloed op de klimaatverandering, maar zal er wel de gevolgen van ondervinden. En daarom is het van belang dat het Bestuurscollege zich adequaat laat informeren over de impact die klimaatverandering op het eiland heeft en zich – in samenwerking met ministeries - tijdig voorbereidt op eventueel te nemen maatregelen. Het zal nog wel even duren, maar er komt een moment dat de combinatie van zeespiegelstijging en krachtigere stormen een serieuze bedreiging vormt voor met name de zuidkust.

Lijdzaam afwachten is geen optie. Sterker nog, in het ruimtelijk ordeningsprogramma dat minister Hugo de Jonge samen met het OLB wil opstellen, zal daar rekening mee moeten worden gehouden. Tevens moet het denkproces op gang worden gebracht hoe Bonaire zich het beste laat beschermen tegen effecten van klimaatverandering. De keuzes zijn beperkt: een dijk voor de kust of een muur tussen de kustlijn en de bebouwing behoren niet tot de mogelijkheden. Herstel van het koraal en de mangroven kan wel (enigszins) beschermend werken, maar is niet afdoende.

De dreiging van klimaatverandering komt niet alleen van zee. Verdroging zal van invloed zijn op lokale landbouw, minder, maar veel heviger regenbuien zullen voor grote wateroverlast zorgen en door de opwarming van het zeewater zal Bonaire vaker getroffen worden door stormen die bovendien krachtiger zijn. De opwarming van het zeewater vormt een bedreiging voor het koraal.

Klimaatmitigatie

Ook al is de Klimaatwet niet van toepassing voor Caribisch Nederland, op Bonaire bestaat bestuurlijk, politiek en maatschappelijk groot draagvlak om te verduurzamen en zo dus een steentje bij te dragen aan de Nationale Klimaatdoelen.

Op dit moment zijn er verschillende initiatieven/projecten, zowel bij ministeries (elektrisch vliegen) als lokaal (o.a. verduurzamingsplan WEB, pilot elektrisch autorijden) en daar komt de onlangs door minister Jetten gepresenteerde routekaart naar een klimaatneutrale energieproductie bij. Er is onvoldoende sprake van regie, ook al omdat het ministerie van Economische Zaken en Klimaat stelt “de BES-eilanden er niet bij te kunnen hebben” en de coördinerende rol van BZK vooralsnog beperkt is.

Daarbij speelt ook nog eens dat de openbare lichamen niet delen in de 6,8 miljard euro die het kabinet extra uittrekt voor klimaatmaatregelen om het simpele feit de Klimaatdoelen niet voor Caribisch Nederland gelden.

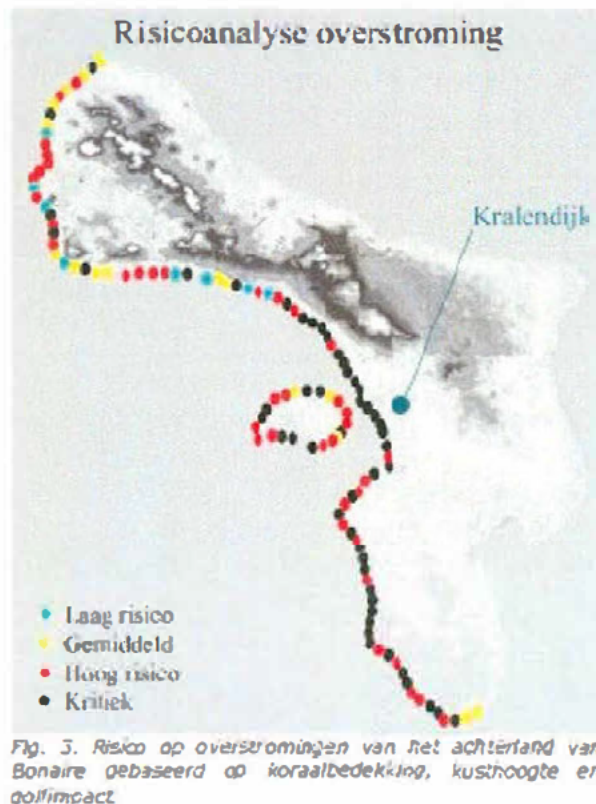
Klimaatadaptie

“The six low-lying islands of the Caribbean part of the Kingdom live with the constant threat of sea-level rise, drought and and tropical hurricanes.” Aldus minister-president Mark Rutte tijdens de 76ste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 24 september 2021 in New York. Toch is er op Bonaire weinig aandacht voor de

gevolgen van klimaatverandering, zoals verdroging, extremer weer en zeespiegelstijging.

De gemiddelde zeespiegelstijging is over de afgelopen eeuw verdubbeld naar ca. 20 cm. Tot 2100 wordt een verdere stijging van tussen de 40 en 120 cm voorspeld (o.a. IPCC, KNMI). Voor Bonaire kan het effect hiervan nog worden versterkt door de verwachting dat orkanen en stormen in de Caribbean aan kracht toenemen en ook dichters langs Bonaire zullen passeren.

In Europees Nederland is de discussie over de dreiging van zeespiegelstijging op gang gekomen. Het is een thema dat inmiddels ook op de agenda van het ministerie van IenW staat, maar (net als bij de Klimaatdoelen het geval is) nog niet als het om Caribisch Nederland gaat. Terwijl de dreiging serieus is: een deel van de zuidkust inclusief Bonaire kan al over enkele decennia te maken krijgen met overstromingen (zie het kaartje van WUR).

Het is zaak dat Bonaire zelf het initiatief neemt om bij nationale klimaatmaatregelen – zowel t.a.v. mitigatie als adaptie – niet vergeten te worden. Het voorstel is een 'Klimaattafel Bonaire' op te richten met een (professioneel) secretariaat met o.a. als taken:

- Inventariseren nationale en lokale klimaat/verduurzamingsprojecten en -activiteiten
- Regiefunctie

- Zorgen dat Bonaire niet wordt vergeten bij nationale klimaat/verduurzamingsdoelen en klimaatadaptatiebeleid plus de fondsen die daarvoor beschikbaar worden gesteld
- Aanmoedigen van lokale initiatieven
- Vergroten bewustwording binnen het OLB, bedrijfsleven en de gemeenschap
- Het initiëren van een impactstudie naar de gevolgen van klimaatverandering
- Beleidskeuzes ten aanzien van klimaatadaptatie voorbereiden (bijvoorbeeld het aanwijzen van veilige locaties voor nieuwe woonwijken)

Trekker van de 'Klimaattafel Bonaire' is het OLB, maar voor de input van (niet op het eiland aanwezige) expertise en het maatschappelijk draagvlak is het raadzaam partnerships aan te gaan, bijvoorbeeld met instellingen als VU (waarvan studenten op dit moment onderzoek doen op Bonaire naar allerlei aspecten van klimaatverandering), TNO, KNMI, WUR, Klimaatberaad, Rijkswaterstaat, WNF etc.

Aanpak

- 1) Het BC verzoekt het ministerie van EZK om een kwartiermaker die helpt de Klimaattafel Bonaire op te zetten en tegelijkertijd een Bonairiaanse high potential opleidt tot projectleider/secretaris van de Klimaattafel.
- 2) De kwartiermaker gaat in gesprek met functionarissen die thans in Europees Nederland al dan niet vanuit een formele rol invloed hebben op het nationale klimaat(adaptatie)beleid.
- 3) Onder leiding van de kwartiermaker wordt een organisatieplan met doelen opgesteld dat ter besluitvorming aan het BC wordt voorgelegd.
- 4) Na instemming van het BC wordt een conferentie gehouden waar de lancering van de 'Klimaattafel Bonaire' plaatsvindt.

Tenslotte

Het duurt nog even voordat inwoners van Kralendijk natte voeten krijgen, maar dat maakt de klimaatproblematiek niet minder urgent. Zo zal bijvoorbeeld nu al bij het verlenen van vergunningen rekening moeten worden gehouden met de vraag welke locaties met het oog op de zeespiegelstijging als veilig kunnen worden beschouwd.

Voorstel

Het BC besluit tot een verkenning van de haalbaarheid van het inrichten van een Klimaattafel Bonaire en zal daartoe bij de minister voor Klimaat en Energie een verzoek indienen om een kwartiermaker beschikbaar te stellen.

Concept-persbericht Klimaattafel Bonaire (versie dd 14 mei 22)

BC werkt aan oprichting 'Klimaattafel Bonaire'

Kralendijk, XX mei 2022 – Het Bestuurscollege overweegt een 'Klimaattafel Bonaire' in te stellen: een platform waar alle voor het eiland relevante informatie over klimaatverandering bijeen wordt gebracht en geanalyseerd om de mogelijke gevolgen van de voorspelde verdroging, extremer weer en zeespiegelstijging in kaart te brengen.

"Het is van belang dat wij ons goed informeren over de impact die klimaatverandering op ons eiland heeft, zodat wij – in samenwerking met ministeries en andere stakeholders - tijdig eventueel noodzakelijke maatregelen kunnen nemen. Het zal nog wel even duren, maar er komt een moment dat de combinatie van zeespiegelstijging en krachtigere stormen een serieuze bedreiging zou kunnen gaan vormen voor met name de lagere delen van de zuidkust", aldus gezaghebber Edison Rijna.

De dreiging van klimaatverandering komt niet alleen van zee. Verdroging zal van invloed zijn op lokale landbouw. Minder, maar veel heviger regenbuien zullen voor wateroverlast zorgen en door de opwarming van het zeewater zal Bonaire vaker getroffen worden door stormen die bovendien krachtiger zijn. De opwarming van het zeewater vormt een bedreiging voor het koraal en daarmee ook voor de belangrijkste economische pilaar van Bonaire: toerisme.

Gedeputeerde James Kroon: "De Klimaattafel moet een expertisecentrum worden. We hebben minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten gevraagd een kwartiermaker beschikbaar te stellen om ons te helpen de klimaattafel op te zetten en die deuren voor ons kan openen van instituten waar veel kennis aanwezig is. Uiteraard gaan we ook lokale stakeholders uitnodigen deel te nemen."

Het is tevens de bedoeling dat de Klimaattafel lokale verduurzamingsinitiatieven gaat aanmoedigen en faciliteren, waaronder de in voorbereiding zijnde pilot voor het stimuleren van elektrisch autorijden. "Wij realiseren ons dat veel mensen andere zorgen aan hun hoofd hebben zoals de stijgende prijzen. Dat heeft ook de volle aandacht van het Bestuurscollege. Zo hebben we vorige week intensieve gesprekken met minister Carola Schouten gevoerd over de armoede. Tegelijkertijd moeten we als bestuurders verder vooruit kijken. Bonaire moet ook voor toekomstige generaties leefbaar blijven", aldus gezaghebber Rijna.

#0000#00#X0X0E8X# 776X2F

21-6-2022

21-6-2022

Aan: Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. Minister R. A. A. Jansen

Postbus 20401

2500 EK - Den Haag

Nederland

DATUM BINNENKOMST

21 JUNI 2022

25 MAY 2022

25 MAY 2022

FXDC
POST

JUN 05 2022

POSTAGE PAID
00000000000000000000

EZK-MIE